

(THIRD
TIBETAN READER)

བོད་སྐད་ཀྱི་སློབ་སྦྱོང་གི་དཔེ་ཆ་གསུམ་པ།

By
L. M. DORJI

080 CU

216/3B

CALCUTTA UNIVERSITY
1951

Rs. 3/-

158214

030C.14

28/3/5

PREFACE

The present work is the third of a series of Tibetan Readers prepared by the late Lobzang Mingyur, and is calculated to remove a keenly felt desideratum. He was Instructor in Tibetan in our University for a number of years. In the course of his experience of teaching in this University he came to realise the difficulties and problems of Indian students and this series of Tibetan Readers was the outcome of his objective knowledge. The third book naturally presupposes study of the first and second books published by the University on the part of the student. The series has been so devised that each succeeding book gives a more advanced course than the preceding. The study of the predecessor is thus a necessary propaedeutic to the successor. After his untimely death his widow presented these works of her husband to the University for publication. We have thought it advisable to publish these books for the benefit of Indian students. It is hoped that the book will be found useful by those for whose edification it has been written. The proofs have, at my instance, been corrected by Geshe C. L. Sangpo, and I take this opportunity to express my heartfelt thanks to him. I must also thank Dr. Anukul Ch. Banerjee for the interest and labour bestowed upon the book by him.

Asutosh Building,
Calcutta,
The 28th September,
1950.

SATKARI MOOKERJEE,
*Asutosh Professor and Head of the
Department of Sanskrit,
University of Calcutta.*

BCU 3622

158214

དཀར་ཆག།

CONTENTS

LESSON

PAGE

1. ཟས་སྒོས་གྱི་ཕན་གཞིད་སྤང་བྱང་བྱ་ཚུལ།
How to eat and drink, and their advantages and disadvantages 1
2. སྤང་བྱུག་གི་སྐོ་ནས་རྩམ་མེད་ལྷུང་ནས་བྱུག་པོ་ཆེན་པོར་
འགྱུར་བའི་སྤང་།
The story of a poor boy, how he became very rich, by felling an earthen oil pot on his head 5
3. རྒྱན་པོ་གཅིག་དང་སྤང་པོ་གཅིག་གི་པོ་རྒྱས།
The story of a fool and a wise man .. 6
4. བྱི་བ་པོས་བྱི་བ་སྐོ་སྒྱུན་མེད་བསམ་དེ་སྤང་མ་དུ་གྱུར་པ།
A male dove has beaten and killed his innocent wife and repented 9
5. རྒྱ་བོད་སྐོག་གསུམ་གྱི་བྲིས་སྤྲོད་རྒྱུ་ལྟར་།
A short account of the laws of China, Tibet, and Mongolia 10
6. རྒྱ་ནག་ཡུལ་གྱི་བཤད་པ།
A description of China 13

LESSON		PAGE
7.	བོད་ལུ་ལ་གྱི་བཤད་པ། A description of Tibet	17
8.	མོང་ག་ལུ་ལ་གྱི་བཤད་པ། A description of Mongolia	20
9.	བོད་ཀྱི་ནང་པའི་དུས་ཆེན་ནམས། A short description of Buddhist holidays in Tibet	22
10.	བསོད་ནམས་ལྷོ་བས་ཀྱི་དྲེགས་བརྗོད། The life of Sodnamtop	26
11.	བྱིས་བདག་ཟས་གཙང་མའི་དྲེགས་བརྗོད། The life of householder Sai-tzang-mi ..	27
12.	བལ་ལུ་ལ་གྱི་བཤད་པ། A short description of Nepal	30
13.	གོང་ཁ་ས་སྐྱོང་གི་མི་སྒྲ་བལ་བོད་ཀྱི་ལས་སྒྲའི་སྒྲར་འབྱོར་པ། The representatives of the King of Nepal arrived at Tashilhunpo, for representing the affairs of Nepal and Tibet Government.	31
14.	མི་རིགས་པའི་ཚལ་དབྱུང་པའི་ལེགས་བཤད། The elegant saying	32
15.	Words of the same pronunciation but different in spelling and meaning ..	38

Third Tibetan Reader

ཟས་སྒྲིམ་གྱི་པན་གནོད་སྤང་ཐབས་བྱ་ཚུལ།

HOW TO EAT AND DRINK, AND THEIR
ADVANTAGES AND DISADVANTAGES.

བྱུགས་ཟེས་ཀྱན་ལ་སྒྲིམ་ས་པའི་བཅོས་པ་ན་འདས།

མཚན་ཅས་ཐོས་པས་ངན་འགྲོའི་སྤྱག་བསྐྱེད་སྤེལ།

དྲུག་གསུམ་ནད་སེལ་སངས་ཀྱས་སྤོང་གི་ཐུ།

བེ་རུ་ཡི་འོད་ལ་བྱུག་འཚལ་ལོ།

ཕྱི

འདིར་མི་ལུས་ལན་ཅིག་ཐོབ་པའི་དུས་སུ་ནད་མེད་བདེ་བར་གནས་
ཡིང་། ཚེ་རིང་བར་འདོད་པ་ནམས་ཀྱིས་ཟས་སྒྲིམ་དང་། བྱ་བ་སྤྱོད་ལས་
གྱི་པན་གནོད་ལོགས་པར་ཤེས་ཡིང་། སྤང་ཐབས་ཚུལ་བཞིན་དུ་བྱེད་དགོས་
པས། དང་པོ་ཟས་སྒྲིམ་གྱི་སྤང་ཐབས་ལ། བྱའི་གཡེར་ས། རྩེ་ཚོད་
རིགས། ཤ་མོ། ཡིང་ཐོག་ཟེན་ཟས། མར་ནག་ས་ཚོས་པ། ཚིག་པ།
ཁིངས་པོ་འི་ཟས་རིགས་ཐམས་ཅད་དང་། རྩད་པར་ཉིན་ཤིག་ཤིག་ལ་
སྤངས་པ། སྤང་ཁྱིམ་ཤིག་ལ། མཚོ་རྩོད་གྱི་ཤིག་ལ། བྱ་ཤིག་ལ། མ་སྒྲིན་པའི་ཤིག་
ལ། གྱིབ་ཅན་གྱི་ཤིག་ལ། ཤི་བཅུད་མེད་ཤིག་ལ། ཉ་སྒྲིང་བས་རྩལ་བསྐྱེད་ནས་ཟ་བ།
གྲོ་ནས་སངས་ཁྱིམ་བས་རྩལ་ཟན་དང་ཆང་། ཆང་སྤྱར་དང་། རྩལ་མ་རད་

རས་པ། མར་ཐུད་ཅུལ་པ་ཐུངས། ཞོརས་པ། ཞོམ་སྒྲིན་པ། འོ་མ་
ཤངས་མ། སྒྲན་མ་བདེའཕའི་བྱ་རམ། ཅོང་དང་ལ་ཐུག་རྒྱན་པར་ཟ་
བ་སོགས་སོ། །

དུས་གཅིག་ལ་མཉམ་དུ་མི་འབྲོད་པའི་རིགས་ནི། ཞོ་མ་ལངས་པ་དང་
ཆང་གསར་པ་གཉིས་མི་འབྲོད། ཉ་ཡི་ཤ་འོ་མ་མི་འབྲོད། དེ་བཞིན་འོ་
མ་དང་ཤིང་དོག་མི་འབྲོད། བྱ་ཡི་སྒྲོང་དང་ཤ་མི་འབྲོད། བྱ་རམ་དང་
ཞོ་མི་འབྲོད། ཤ་མོ་ཐུངས་དཀར་མར་ལ་བཅོས་པ་མི་འབྲོད། མར་ཆོས་
ནས་ཅུ་གང་མོ་འབྲུང་བ་མི་འབྲོད། ཤ་ལ་དཀར་ཐུར་བསྐྱེས་པ་མི་འབྲོད།
འོ་མ་དང་ཐུར་པོ་ལྷན་ཅིག་མི་འབྲོད། དེ་དག་མཉམ་དུ་ཆོས་ན་འཐབ་པས་
དུག་དུ་འགྱར་རོ། །

འབྲོད་པའི་ཟས་རིགས་ནས་ས་ཀྱང་ཐུ་མ་མ་ཞུ་བར་བྱི་མ་ཆོས་མ་ཞུ་
བའི་ནད་དུ་འགྱར། ཟ་བའི་དུས་སྐུ་སེམས་ལ་བྱེལ་བ་ལངས་ཤིང་སྒྲན་ཆ་
མང་པོ་ལབ་པ་དང་། སྒྲིག་ཡས་གཡོན་དུ་བཅུས་ནས་པ་ཅུར་སིག་ལྟ་
བར་བྱེད་པ་དང་། ཚོག་པ་ཟ་བ་དང་། ཟས་ཁས་ཉ་ཅང་ཆེ་བ་དང་།
ལེགས་པར་མ་བཟུང་བ་དང་། ཐུ་མ་མ་མིད་བར་བྱི་མ་ཁར་བཅུག་པ་
དང་། རྒྱུང་དང་བཅས་པ་མིད་པ་སོགས་བཀ་ཀན་མགུལ་འགག་སོགས་
ཡོང་བའི་ཁྱུ་ཡིན་པས། དེ་ལྟར་མི་བྱེད་པར་སེམས་སྒྲོད་པོ་བྱས་ཏེ་ཟ་
དགོས་སོ། །

ཟེམ་གྱི་ཚོད་ཀྱང་ཡང་ནིང་འཇུ་སྤྱ་བའི་རིགས་འགྲངས་ཙམ་ཟ་བ་
 དང་། རྩི་ནིང་འཇུ་དཀར་བའི་རིགས་བྱིད་འགྲངས་ཙམ་ཟ་བ་དང་། ཚེས་
 བྱས་ཤིང་སྒོམ་བྱིད་བའི་མི་ཡིན་ན་ཕྱོ་བ་ཆ་བཞི་བྱས་བའི་ཆ་གཉིས་ཟེས་
 དང་། ཆ་གཉིས་སྒོམ་དང་། ཆ་གཉིས་རྩུང་གི་གནས་སྤྱ་བཞག་ན་བདེ་
 བ་ཡིན། ཟེས་གྱི་གོང་དུ་སྒོམ་འབྱུང་ན་གསྒོམ་པོར་འགྱུར་ལ། བར་དུ་
 འབྱུངས་ན་རན་པར་འགྱུར་ནིང་། ཇེས་སྤྱ་འབྱུངས་ན་སྒོམ་པར་འགྱུར་རོ།

སྒོམ་ལ་ཆུ་དང་། ཀང་དང་། འོ་ས་དང་། ཟ་ནས་པ་བཞི། ཆུ་ལ་
 ཀར་བའི་ཆུ་མཆོག་གངས་ཆུ་ཐག་རིང་ནས་ཤུགས་བརྒྱུ་བའི་ཆུ་བཟང་།
 ཀར་ཆུ་ཡང་སྒོད་གཙང་སར་བཟེད་པའས། ས་གཙང་སར་ཉི་མའི་འོད་
 དང་རྩུང་འཕྱོག་པ་བཟང་། འདས་ཐུབ་དང་། ཉ་ཕྱིབས་དང་། ཅ་ལོ་དང་།
 ཤིང་ལོ་རྩུང་བ་དང་། ཤིང་སྒོང་གི་གྲིབ་མ་ཕྱོག་པ་ནས་ས་ནིང་ན། བགས་
 འབྱུག་པོ་ནས་འདོན་བའི་ཆུ་དང་། རོང་ཆུ་ནས་ས་ནི་དུས་གྲུན་དུ་ངན། རི་ཅེ་
 དང་། བྲག་ནས་ཐོན་བའི་ཆུ་ལ་སོགས་པ་བཟང་ངན་སྤྱ་ཚོགས་ཡོད་ཀྱང་
 པ་ལ་ཆེར་འབྱིང་། གྲུ་མ་(སྤང་)ལ་བཏོགས་ན་ཡང་བ་དེ་ལེགས་ཤིང་།
 རྩི་བ་དེ་ངན་པ་དང་། ཆུ་བཞག་སའི་སྒོད་ཀྱང་ཤིང་གི་སྒོད་ལ་ཞག་གཉིས་
 ལས་ལྷག་པ་བཞག་མི་རུང་ཁྱས་དགོས། གཞན་ཐུབ་དང་། དཀར་ཡོལ་
 དང་། ཟངས་ལྷགས་དང་། ཁྱོ་སོགས་ནི་ཤིང་ལས་བྲག་ཀྱང་། དྲུན་ཞག་
 བདུན་དང་། དབྱར་ཞག་གསུམ་ལས་ལྷག་པར་བཞག་མི་རུང་། ལེགས་
 པར་ཁྱས་དག་བྱིད་དགོས་སོ།

ཆུ་གང་མོ་ནི་ཐང་ཆད་པ་དང་། ཆང་ནད་དང་། མགོ་འཁོར་སྐྱག་པ་
དང་། སྒྲིམ་དད་དང་། ལུས་ཚ་བ་དང་། ཁྲག་མཁྲིས་དང་། རྩལ་ནད་
སེལ་བར་བྱེདོ།

ལེགས་པར་བསྐྱེལ་བའི་ཆུ་ནི་རྩོད་བྱིད་ཟས་འཆུ་སྐྱགས་བྱ་སེལ། བད་
ཀན་རྩོ་སྒྲིམ་པ་དང་། དབྱུགས་སི་བདེ་བ་དང་། ཆམ་པ་དང་། རིམས་
གསར་པ་འབྲུལ་བྱ་སྒྲིལ་བར་བྱེད་དོ།

བསྐྱེལ་གང་ཆུས་ནི་བད་ཀན་མི་སྦྱིད། མཁྲིས་པ་སེལ་བར་བྱེད་དོ།
ཞག་གཅིག་ཡོན་ན་རྩལ་དང་འབྲུ་ཉིས་པ་ཀྱན་སྦྱིད་དོ།

ཆང་ནི་མང་ན་རྩལ་དང་འབྲུ་ཉིད་། རྩལ་ན་བདུད་ཅི་དང་མཚུངས།
ཆང་གསར་པ་སྒྲིལ་སྦྱིང་པ་ཡང་བ་ཡིན། ཆང་གར་མོ་དང་ཡུ་རག་ཁྲག་
དང་མཁྲིས་པ་ལ་གནོད། རྩལ་དང་བད་ཀན་པ་པན་གཉིད་འབེལོ།

འོ་མ་ནི། བཞེས་ཐོག་འོ་མ་རྩོ་མོ་བདུད་ཅི་དང་མཚུངས། གང་ན་
འོ་སྒྲིལ་སྦྱི་བསེལ་སྦྱིན་དང་བད་ཀན་སྦྱིད། བསྐྱེལ་ན་རྩོ་ཉིད་ཡང་བ་ཡིན།
གདུས་ན་འཆུ་དཀར་སྦྱི་བ་ཡིན། འོ་མ་འི་མཚོག་བའི་འོ་མ་ཡིན།

ཇ་ལ་རབ་འབྱིང་མང་པོ་ཡོད། ཇ་བཟང་པོ་ནི་ཁམས་རྩུངས། རིག་པ་
གསལ། ལུས་ཡང་། གཉིད་མངས་བ་སོགས་ཡོན་ཏན་མང་། ཡང་མང་
ཆེས་ན་ཁྲག་དང་། རྩལ་པར་རྩལ་ལ་གནོད་པས་དཀར་ཡོལ་གསུམ་ཅམ་ནི་
ཚོད་ཡིན། རྩལ་གྱིན་ཟས་སྐྱེལ་གྱི་ཚོད་ཅིན་ཅིང་སྤང་སྤང་ལེགས་པར་བྱ་
དགོས་སོ།

རྩ་མ་འབྱུང་བ་བཞིན་དེ་མཐོང་བཞིག་བཞུག་པས། རྩ་མ་གྱི་རྩ་མ་སའ་སྤྱང་
 རྩེ་དུས་བྱུང་རག་གོ། །དེ་ནས་ཁོ་ཅང་འཇིགས་པ་དང་འབྱེད་པ་ཆེན་པོ་
 རྩེ་ནས་བཞུ་ད་སྐབས་པ་ག་པོ་ཡང་སྤྱོད་ནས་གཏམ་དྲིས་པས། རྩེ་དུག་
 འཇིགས་དེ་གང་ཡང་བྱུ་པ་དུས་མོ། ། རྩེ་ག་པོ་མ་ཆིའི་རྩེ་འདི་ལྟར་གྱུར་
 བ་མ་འཇིགས་པ་གསའ་པར་ང་པ་བཞིན་པར་འོད་ཀྱི་ག་ ཅེས་རྩེ་མ་པ་དང་།
 རྩེ་ན་མ་དེ་པོ་ལྷས་རྩེ་མས་མོང་བཞིན་བཟུང་པས། རྩེ་ག་པོ་དེ་སྤྱང་
 རྩེ་ག་གིས་བསམས་སྤྱོད་པར་རྩེ་པ་མེས་མས་ཅང་དགའ་ནས་ཁོ་རང་གི་བྱ་མོ་
 གཞིག་དང་གཞིན་བཞུག་ནས་རྩེ་མོ་སྤྱང་རྩེ་ག་གིས་ཁོ་རའི་སེམས་ལ་
 བསམས་སྤྱོད་པར་བཞི་བཞིན་མི་རྩེ་ག་པོ་རེ་དེ་པོ་གྱུར་ཏི། །

རྩེ་པོ་གཞིག་དང་སྤྱང་པོ་གཞིག་གི་པོ་ལྷས།

THE STORY OF A FOOL AND A WISE MAN.

རྩེ་པོ་གཞིག་གིས་གསེར་གྱི་གཏེར་བྱས་རྩེ་པ་ལས། དེས་དེ་ནས་
 གསེར་ཅུང་ཟད་ཅིག་ཁྱིར་ཏི་རང་གི་སྤྱོད་པོ་སྤྱང་པོ་གཞིག་ཡོད་པ་འི་ཐད་
 དུ་མོང་ནས་རྩེ་མ་པས་འདི་དེ་གསེར་ཞེས་། འོ་ན་དུང་ཡོད་དོ་ཞེས་མོ། །
 དེ་ལྟ་ན་པོ་གསེར་གྱིས་བྱུང་མོང་དུ་བྱུང་། ཞེས་དེ། གཞིས་པོ་མོང་ནས་རྩེ་པོ་
 པོ་གཞིག་གི་རྩེ་པས་དེ། མས་དགོས་པ་འི་ཚེ་གཞིས་ཀ་མོང་ཞིང་ལེན་པ་
 ལས། རྩེ་པོ་འི་བསམས་པ་པ་བསྐྱུ་སེམས་རྩེ་པ་དེ། བྱས་པ་གཞན་གྱི་ག་དུ་
 རྩེ་མ་ནས། རྩེ་པོ་དེ་པོ་མ་མས་མོང་པ་དང་། རྩེ་པ་པོ་སྤྱང་
 བས། རྩེ་པོ་ན་དེ། རྩེ་པ་ཁྱིར་གྱིས་བཞུས་མོ་རེར་དོ། ། རྩེ་པ་ན་དེ།

ཀྱི་བ་ལ་བྱུག་ན་དང་མོ་རང་ང་དབང་བའི་དུས་སྤྱི་ཁྱོད་དང་བྱུག་མེད་དུ་བྱ་
 རོར་ཅི་ཡོད། ངས་ས་བཀུས་བྱས་པས། སྤང་མོ་ས་ཅན་ནི། ངས་ནི་ས་
 ཀུས། གནད་ཁྱོད་པས་འོས་མེད་ནི་མེད་ནས། སྤང་མོ་དེས་བྱུག་པ་ཀྱལ་
 མོ་འི་གད་དུ་ཁྱོད་དེ་ཁོར་སྤྱ་ས་བ་ཀ་ད་ནས་འདི་ལ་ཆད་པ་མེད་ཅིག་བྱས་པས།
 ཀྱལ་མོ་ན་ནི། ད་དུང་བདག་དགོས་སོ་གསུངས། ཁྱོད་ནི། དེ་ལྟ་ན་
 གསེར་བཅོམ་བའི་ནགས་ཀྱི་ལྷ་ལ་རྩི་བར་བྱེད་མེད་ནི། ཀྱལ་མོས་ཀྱང་
 ལགས་སོ་དེས་བྱ་བྱིན་ནོ།

དེ་ནས་དུས་བར་བ་ལྟེ། སྤང་མོ་རང་གི་པ་ཆུན་མོ་གཅིག་ཡོད་པ་ལ་
 གསེར་བྱས་བྱུག་པས་བཀུས་སོ་དེས་བཅུང་བའི་རྒྱལ་བསྐྱབས་ནི། དུས་ལ་
 བབ་པ་ན་རྩིང་མོ་འེ་ཁྱོག་རྒྱལ་བར་པ་སྤྱས་ནི། སྤྱི་མོ་སང་མོ་གཙོ་མོ་ཀྱལ་
 མོ་དང་བཅས་པའི་དབྱས་སྤྱ་ལྷ་ས་མེད་ནི། རང་གིས་ས་ཅན་པའི་དཔང་
 གསོལ་བ་དང་། བདེན་པས་སྤང་བཞིན་ཀྱི་ས་རན་སྤྱ་ས་ཀྱས་བར་བསྐྱར་ནི།
 དེ་ནས་གཤགས་ལྷ་ར་བྱས་པའི་སི་གླན་དེས་ཀྱེ་བ་དང་། ཁྱོད་ནི།
 འདི་ལ་རྩིས་ཤིག་ཅས་བཅུད་པ་དང་། ཀྱལ་མོ་ན་ནི་བདེན་ཡང་དག་གོ་
 མེད་པ་ན། ལྷན་མོ་དེ་ན་ནི། ཁྱོད་གསུངས་ཅད་བདེན་ན། ང་ཡང་བདེན་པས།
 སྤྱ་སི་བདེན་ན་གིང་གི་ལྷ་འདི་སི་བདེན་པས། མྱོག་སར་ངས་ལྷ་འདི་བསྐྱེག་
 དེ་ནས་ཁྱོད་དང་ང་གསོད་ཅིག་ཅས་སོ། སྤང་མོ་ན་ནི། འདི་ལྷ་ཡིན་པས་
 བསྐྱེག་དུ་སི་བྱང་མོ། འདི་བསྐྱེག་པས་ཁྱོད་རང་ལ་སི་བྱང་བའི་ང་མོ་བྱས་
 པས། ལྷན་པ་ན་ནི། ད་ལྟ་ཁྱོད་དུ་འདི་བ་ལས་སི་བྱང་བའི་རབས་རེ་བ་

གཞན་མེད་ཟེར་ནས། མ་ཅན་པར་ངོས་གིང་གི་རྒྱལ་པ་མང་པོ་སྤངས་ཏི།
 དེ་ལ་མི་བཅུག་པ་དང་པ་གྲག་པོ་དེ་དུ་བས་འཇུགས་ཏི་བྱུང་ནས་བྱང་ངོ་།
 རིས་བཟུས་པས་དེ་དེ་པར་འཇུག་ནི། རྒྱ་མང་ན་ངོས་པས། གྲག་པོ་དེས་
 སྤྲུལ་པ་—

ཅ་ཅང་སྤང་པོ་འང་སྤངས་པ་མིན།

ཅ་ཅང་སྤྱན་པོ་འང་སྤྱན་པོ་མིན།

ཅ་ཅང་སྤང་པོ་སྤངས་ཡིན་ན།

པ་གྲག་དུ་བས་ཅི་གཞོད་དཔ། རིས་སོ།

དེ་དེ་གཏམ་དེ་མོས་པ་དང་། སྤྱུང་པོས་མི་གཡོ་ཅན་དེ་བསད། མ་ལ་
 རིས་པ་མེད་པས་བྱང་། གསེར་གྱི་བྱས་པ་སྤྱན་པོར་བྱིན་ནོ།

(པེའུ་འབྲེལ་ ༩༥-༩༦)།

སྤངས་པ་སྤངས་པའི་ནང་ན་མེའོས།

སྤྱན་པོས་སྤངས་པ་འི་ཕྱིར་གྱོ།

ཅན་དན་གསེར་པས་རིན་རེ་བ།

སྤྱན་པོས་སོལ་བར་བརང་ལ་རྩོས།

རིས་པ་དེ་ལ་ཅན་དན་གྱི་རིམ་པ་མད་དུ་བྱང་བ་ནིག་ཡོད་པས།
 དེ་སྤྱིགས་ཀྱི་དུ་བཅོངས་ཀྱང་མི་བར་སྤྲུལ་པ་ས་རྩོད་དེ། ཁང་སྤོང་ནིག་དུ་
 རལ་བ་ན། མོལ་བ་འཛོང་བ་ནིག་ཀྱང་དེར་བྱང་བས་གཏམ་སྤངས་པས།
 ཅན་དན་གྱི་བདག་པོ་ན་རེ་ཡུལ་སྤྱིགས་འདི་ན་ཟོང་ཅི་བ་ཡི་མི་གཏོལ་པོ།

སང་ནང་པར་གནིས་པོ་སྟེ་སྟེ་རྩེ་ལ་རྩེ་ན་པ་དགོང་མོ་དེར་འདུས་པ་ན་
 རེ་ལ་བ་ཁྱེར་བ་དེ་ལོ་པ་པར་མགོང་བས་ཁོ་འི་བསམ་པ་ལ། ཀྱ་ཡེ་ཐུགས་
 ཁྱེད་པར་ཅན་ཅིག་ཁོས་གདོད་རྩེ་དོ་སྟེ་པ་ཕྱི་ཅན་དན་དེ་མོ་ལ་བར་བཏང་
 ཕྱི་བཙོངས་པའི་ལོས་པའི་རྩེ་དོ་དེ་ཁོ་རྩེ་པར་བསམ་པ་བཞིན་དུ། རྩེ་
 བོ་རྩེ་དོ་སྟེ་སྟེ་ཁྱེར་པའི་ཁྱེད་པར་དཔལ་སྟེ་དེ་ལས་ཀྱིང་། ཅུང་ཅི་དོག་སྟེ་
 རིན་ཀྱང་། དེ་ལ་སྟེ་གདོད་དཔ་པར་སྟེ་འཛིན་པ་དེ་དག་སྟེ་པར་དེ། དཔ་
 པའི་སྟེ་བོ་གནིས་ཡིན་དེ། །ཡང་ན་ཀྱེ་སྟེ་པ་བཀྱར་བའོ། །ཡང་ན་མགས་
 སྟེ་གནས་པའོ། (སྟེ་འཁྱེ་པ་༩༩)།

གི་བ་པོས་གི་བ་པོ་རྩེ་པེད་བསམ་དེ་སྟེ་པར་དུ་གྱུར་པ།

A MALE DOVE HAS BEATEN AND KILLED
 HIS INNOCENT WIFE AND REPENTED.

ལེགས་ཤིས་ནས་པར་སྟེ་དཔེ་པར་།

ཁྱེར་ཀྱང་པ་རོ་པ་གདོད་འཛིན་པ་།

ཅུང་མ་བསམ་པའི་གི་བ་རྩེ་།

གྱེ་གས་དང་པེ་པེ་སྟེ་པར་པོ་།

དེ་ཡང་ནགས་འདབ་ཅིག་ན་གི་བ་ཅིག་སྟེ་ཐུག་པོ་སྟེ་ཐུག་གནིས་
 ཡོད་པ་ལས། མོས་ཀ་བཙལ་བའི་སྟེ་འདབ་གང་ཡོད་པ་དེ་གི་བ་པོ་

དེ་བསྟེང་དུ་བཏུག པོ་དེ་གནད་དུ་མོང་ནས། རྩེ་རང་གི་གནས་

སྟེ་ལོག་པ་དང་། རྩེ་སྟེ་པེ་པེ་ཐུང་ཐུང་མོང་པ་པེ་བཙལ་ནས། དེ་ན་རེ།

ཁྱེད་ཀྱིས་སྤྱོད་བྱས་ཐུགས་ཅན་མེད་ཅེ་ནོ། ། སྤྱི་པོ་དེས་བདག་གིས་ཅི་
ཡང་མེད་པ་མེད་དོ་དེས་སྒྲིམ་ཀྱང་མ་ཅན་པར་དེ་བྲིས་ནས་ཆུང་མར་
བརྟུངས་པས་དེ་གི་པར་བྱུང་ངོ་། ། འདི་ལྟེ་པོར་མེད་ལངས་པ་དང་། ཡང་
སྤྱི་པོ་དེ་ལྟས་ཐུགས་ཅན་གང་པས། དེས་བདགས་པས། ཁྱི་ས་བདག་
གི་སྤྱོད་པ་མེད་པ་སྤྱོད་པ་དེ་གི་གཞི་སྤྱོད་ཀྱིས་ཅི། སྤྱི་པས་མྱ་ངན་
ཀྱིས་ནོར་པ་ད། བགས་དེ་དེ་སྤྱོད་པ་དེ་མ་ཅན་པར་དེ་གིས་འདི་སྤྱོད་ཅེས་
སྤྱོད་ཅི།

འཇགས་པ་ལ་འཇགས་པ་འདི་མི་པ་ནི།

འདྲ་སྒྱུར་གྱི་མཁན་པོ།

འི་གས་ཤིས་ཐམ་པར་གི་དང་དཔར་ ॥

དུང་ས་པམ་ད་མམ་ལུ་ར་ལུང་། རེས་མོ། (ས་འབྱེལ) །

ཆ་པོར་སོག་གཞུང་གི་ཁྲིམས་རགས་པོ་མ།

A SHORT ACCOUNT OF THE LAWS OF
CHINA, TIBET, AND MONGOLIA

[illegible]

མི་གསུམ་ཡོང་བ་ལ། ཐག་པ་དེ་ལ་རྟེན་ནས་བྱི་ནས་འཕྱེད། འང་ནས་
 འཕུལ་དེ་བཤང་། དེ་ནས་སྒོ་རྒྱུ་ཡོང་། ཐིམ་པ་དེ་གོས་སི་རུང་། གལ་དེ་
 གོས་ཤིང་ན་ནག་གསུམ་གྱི་རང་དུ་འཛི་བར་གྱི་ཚོས་མེད། དེ་ནི་ཐའི་ཅིང་
 ས་གོའི་གས་གཞན་ལ་མེད། གཞན་ཡང་ཅི་ས་མེ་ལ་ཕུས་ལས་ཤ་སྤང་གང་
 མེ་བཅད་ནས་བསམད་པ་དང་། ཡིང་གི་སྒྲིམ་རང་དུ་བཅུག་སྟེ་མགོ་ཡར་ཐོན་
 པ་བྱས། མར་བསྐད་མི་བྱུང་། ཡར་པར་ས་མི་བྱུང་བ་བྱས། མཚན་ལ་ཁང་
 པ་དེ་ནང་དུ་བཞག ཆིན་པ་སྒོ་བྱི་པ་བཞག ཞུ་ཐིག་པ་ཅས་ཡང་སི་རྟེན།
 པལ་མེར་ནག་པོ་བཞི་དང་ཕྱེ་ལ་ཀི་ཡོང་། འདི་དག་ནི་རྒྱ་ས་ཐག་པ་རབས་
 རེན་གྱི་ཁམས་ཡིན། གཞན་ཡང་པོ་རྒྱ་བ་དང་། ས་ཀི་བར་དུ་རྩ་གས་
 བརྒྱབ་པ་དང་། བཅོམ་ཁང་དུ་བཞག་པ་དེ། བཅོམ་དང་། མིག་པོ་རྒྱ་ཐག་
 གསུམ་གལ་ཡོད། ཡང་སི་རྟེན་པ་དང་ཁྲིམས་ཡང་བ་ལ་གཙང་བཅོམ་དུ་
 བཞག་པ་ཡོད། དེ་ཡང་རྩ་གས་སི་བརྒྱབ་པ་དང་། གཞིན་སྒྲིག་བཤང་ས་
 ཡོད་པ་དང་། རྩེ་ཡག་པོ་རྩེར་བས་གཙང་བཅོམ་ནས་པ་ཡོད། བཤང་
 བཅོམ་ཡང་མེར། བཅོམ་པས་སི་བསམད་ན་པལ་མེར་སྐམ་གྱི་ནང་དུ་བཅུག་
 གས། ཀོ་བས་གདུམ་ནས་རྩེ་ལ་འབངས། གཞན་ཡང་སིག་བཅོམ་པ་དང་།
 སྒྱ་དང་ན་བཅད་པ། ཁ་གཤགས་པ། ཀླང་པ་ལག་པ་བཅད་པ་མང་། ཤིན་
 དུ་ཚབས་རེན་ལ་བྱང་གཤགས་དེ་སྤྱིང་བཅོམ་ནས་བསམད་པ་ཡང་བྱང་ནིས་
 ཐོས། མིག་པོས་སི་གསམད་དཔོས་པ་བྱང་ན། ད་ཚེ་པོ་རྩེ་ལ་སི་དེའི་ཀླང་
 ལག་བཅོམ་དང་། སྒྱ་ལ་ཐག་པ་སྒྲིམ་པོ་དེ་དེ་བཤགས་དེ་དེ་རྩེ་ལ་བཤགས་ནས་
 དཀྲོག་པས་དེ་ནས་ས་འཕྱེད་དེ་བཅད་འགྲོ། ཀུན་མཁྱེ་སིག་བཅོམ་པ་ཡོད།

བཅོད་པ་བརྒྱུག་པ་དང་ལྷགས་བརྒྱུག་པ་ནི་ཤྲ་སོག་བོད་གསུམ་འདྲ། ཀྱང་
ལག་སོགས་གཅོད་པ་ནི་ཤྲ་སོག་གཞིས་པ་མེད།

བྱ་མོར་སྒོར་ཤྲ་སོག་བོད་གསུམ་ཕྱད་བྱ་པ་གསོགས་པ་པ་མེད་འདྲ།
འབྲུ་དང་གསེར་རབྱལ་རིགས་བརྒྱུས་པ་ཡིན་ན་འབྲུ་ལ་མོ་ཤོག་བཟང་དུས་
ཟླ་དྲུག་དང་། འདྲིང་དུས་བཞི་ཟླ་དང་། ངར་དུས་གསུམ་བཞི་ཟླ་དང་། དཔེར་
ན་ད་མོ་འབྲུ་མེད་ཟླ་བརྒྱུས་པ་ཡིན་ན་མོ་ཟླ་མ་མོར་དྲུག་ཕྱིར་དགོས།
བརྒྱུས་ལ་མོར་གཅིག་མེད། གསེར་རབྱལ་མོ་ལ་སྤང་གང་ལ་ཁྲི་མེད།
སྤང་ལ་སྤང་གསུམ་དང་། སྤང་ལ་སྤང་ལ་མོང་། དེ་ཡང་དང་མོ་
འབྲུ་དང་གསེར་རབྱལ་གྱི་ཕྱད་ལག་དང་། གཞན་གང་ཡིན་དང་། ཞོ་ཤྲ་
སྒོར་ར་དུས་པ་ཡིན་ན་བརྒྱུས་མེད། བརྒྱུས་པ་ཡིན་དུང་མ་བྱ་པ་མེད་ན་དེ་
ལས་ལྷག་པ་མི་འདེམ། བརྒྱུས་ལ་བརྒྱུས་ཟེར་བ་མེད། བྱ་མོར་ལ་སྤྱ་
གསུང་ཐུགས་ཉིད་མཚོར་ར་ཐུབ་རས། བཞིན་ན། རོ་ས་བཞིས་ཤྲ་བ་
དང་། ས་ནིང་ཁང་པ་དཔག་རས་ལྷག་པ་ཡོད་ན་ས་གསོགས་ཕྱིར་ཡང་མི་
མོག འོ་ད་ཡང་མི་མོག བྱ་མོར་མོར་དག་པ་ཁྲིམས་གཞིང་བ་དང་། བཅོད་
པ་འདྲུག་པ་མི་ལྷགས་ཕྱི་པ་མེད། བྱ་བཅད་ཀྱང་ཕྱད་ལག་འབྲེག་པ་
དང་། བརྒྱུང་བ་སོགས་གཞན་རས་ཕྱིར་མི་མོག གལ་ཏེ་ལག་པ་ཐུག་ཙམ་
དུས་ན་དེས་དག་པ་མེད། གལ་ཏེ་ཕྱིར་ཤྲ་ར་རས་པ་ད་ན་མོ་ཟླ་བ་པ་གི་
བར་དུ་གཞིག་དུས་དེ་དག་དགོས། བརྒྱུས་པ་མོ་བྱ་མོར་ཡིན་ན་བྱ་མི་ཕྱིར་ཀ་
དང་། ཞོས་པ་མོ་བྱ་མོར་ཡིན་ན་བཞི་ར་གཅིག་བཅུག་དགོས།

ཐུ་མཐོང་ཕུ་པ་གྱི་བཤེས་པ།

A DESCRIPTION OF CHINA.

གྲུ་སྐལ་ཕུལ་གྱི་པ་ཡང་པ། སྤྱིར་ས་ཆ་ཡང་སྤྱི་རྒྱུ། སི་ཤིན་དུ་སང་།
 བའི་ཅིང་། དུང་ཅིང་། འན་ཅིང་། བི་ཅང་། བུ་སྐལ་ཁབ་རིན་པོ་
 བཞི་ཡོད། ཇི་ཡི། འན་དུང་། འན་ནིས། ཀྱང་དུང་། ཀྱང་ནིས།
 ཏུ་ཀྱང་། ཏུ་ནས། ཏུ་ཤིས། ཇི་ནས། ཀྱན་ཟུ། ཇི་སྤྱན། ཡུན་ནས། ཡུན་
 བས། ཀྱང་ནིས། ཇི་ཀྱང་། ཏུ་ཀྱན། ཅང་ནས། ཀྱེ་ཀྱ། ཇིང་རིན་པོ་
 ཡོད། འདི་ལ་སོག་པོ་དང་བོད་སི་བཅི། ཇིང་རིན་པོ་ལ་དཔོན་པོ་ཅུང་དུ་
 རི་ཡོད། ཤིང་རིན་པོ་ལ་རྫོང་ཁག་བཟུང་ཅུ་རི་ཡོད། རྫོང་དཔོན་ལ་ཀྱན་
 ཀྱན་ཇིར། རྫོང་དཔོན་པོ་ལ་དཔག་སི་རྫོང་ལྷག་པོ་རི་ཡོད། ཇིང་རིན་པོ་ལ་
 དཔག་དཔོན་རིན་པོ་རི་སང་། ཅུང་བ་ལྷ་རི་ཡོད། ཇི་བ་ཅང་རྫོང་ཇིར།
 ཅུང་བ་ལ་ཅུང་ཡི་ཇིར། ཇིང་རིན་པོ་ལ་རྫོང་རྫོང་རི་ཅུང་སང་པོ་ཡོད།
 སང་ཏུང་གི་ངེས་པ་མེད། འགའ་རི་ལ་ཅུང་སང་། འགའ་རི་ལ་ཅུང་ཏུང་།
 ཇི་བཞིན་དུ་སི་སིར་ཡང་ཅུང་སང་ཏུང་ན་རྫོང་སྤྱི་ཡོད། ཡུས་པན་དུག་ཅུ་
 གས་པ་ཡོད། སྤོང་སའི་གས་ཀ་ཡོད་པའི་སྤྱི་ལ་རིན་པོ་དུག་ཅུ་ཡོད།
 ཇི་ལ་ལ་རིར་བོད་དང་། ཁས་སྤྱི་དང་། ཡུས་སྤོ་དང་། སོག་པོ་ལ་ཡོད།
 ཇིང་སང་སྐལ་པོ་བཟུགས་པ་བའི་ཅིང་ཡོད་པས་རྫོང་རྫོང་ལ་ཅང་གྲུ་རིན་པོ་
 ཡོད། སི་ཏུ་ཅང་སང་། རྫོགས་པོ་རིས་པ་ལྷ་ཡོད། གས་སྤྱི་ཅན་གྱི་སྤྱི་
 ལ་རྫོང་རྫོགས་པོ་ཁ་ནིང་ལ་འདོམ་པ་ཇི་ཏུ། སྤོང་ཇབ་ལ་འདོམ་པ་ཇི་ཏུ་
 ཡོད། ཇིའི་ནང་ལ་བཅིགས་པའི་རྫོགས་པོ་རིན་པོ་ལ་ཇི་ཏུ་འདོམ་པ་འདོམ་

ས་བཅོམ་། ཞིང་ཁ་ལ་འདོམ་ས་བཅུ་ཡོད། རྩོམ་པ་དག་ཡོད། རྩོམ་པ་
 ལ་ལྟ་ཁང་རིན་པོ་རེ་རེ་དང་། དཔོན་པོ་རེ་རེ་ཡོད། དེའི་སྤྱང་ལ་དཔོན་
 པོ་རིན་པོ་འཕྱོད། རྩ་མིན་གྱི་དུ་མེར། རྩོམ་པ་སྤྱི་ལ་གྲོང་ཁྱིམ་རིན་པོ་རེ་རེ་
 དང་། རིམ་པ་རེ་རེ་ཡོད། དེ་ནས་རྩལ་ས་རི་སྤོང་པོ་ཡོད། ས་གོ་དཔལ་
 ལ་འདོམ་ས་བཅོམ་དང་། ཁ་ཞིང་ལ་འདོམ་ས་གཞིས་དང་། དེའི་ནང་དུ་
 རྩམ་རྩལ་ས་རི་སྤོང་པོ་གཞིས་ཡོད། དེ་ནས་རྩལ་ས་རི་སྤོང་པོ་ཡོད། ས་གོ་
 དཔལ་སྤྱི་ལ་སྤྱི་ལ་རྩལ་ས་རི་སྤོང་པོ་དང་འདྲ། དེའི་ནང་དུ་ས་རྩོ་སྤྱང་ས་
 ལས་འཛོམས་པ་རི་རི་སྤྱི་ལ་པོ་རེ་རེ་ལོང་ནགས་འཕྱེས་པ་དེའི་སྤྱི་ལ་
 ལ་སྤྱང་དེ་འདྲེང་ས་པ་རི་སྤྱི་ལ་པོ་རེ་རེ་ལོང་གོ་སྤྱི་ལ་ཡོད། རྩལ་ས་ཁང་
 རིན་པོ་དུག་དང་། རྩང་བ་བཅུ་ཡོད། རྩལ་ས་རི་རིན་པོ་རེ་ནང་དུ་ས་ལོང་
 བ་རྩོ་རིས་ལ་གྲོང་ཁྱིམ་རིན་པོ་རྩལ་ས་འདུག དེ་ལ་ཡང་རྩལ་ས་རི་རྩང་
 བ་ས་གོ་དཔལ་འདོམ་ས་གསུམ་དང་། ཁ་ཞིང་ལ་འདོམ་ས་གཞིས་རྩལ་ས་
 དང་། དེ་ནང་ལ་འཛོམས་པ་དང་། རྩལ་ས་ཁང་སྤོང་པོ་ཡོད། རྩལ་ལག་ལ་
 ས་འཛོམས་པོ་རིན་པོ་རྩལ་ས་རྩལ་ས་འདུག དེའི་སྤྱི་ལ་རྩོང་ལ་རི་ས་
 གཞིས་འགྲོ་དགོས་མེད། བདག་གིས་ས་ཁྱིན། དེ་ལ་ནད་ཀྱན་མེད།
 སི་དཔོན་པོ་དང་། རྩང་པ་དང་། དུམ་པ་ལྟ་གསལ་ཅན་སྤྱི་ལ་པོ་རི་སྤྱི་ལ་
 གྲངས་ཁྱི་བ་གཞིས་རྩལ་ས་ཡོད་པ་རེད། རྩལ་ས་རི་སྤྱི་ལ་སྤྱི་ལ་གསུམ་
 རི་ས་ལག་ལ་གྱི་བ་རེད། རྩལ་ས་རི་བཞིན་སི་གྱི་རི་རྩལ་བརྒྱབ་ནས་དགོང་མོ་
 རྩལ་ས་རི་རི་སྤྱི་ལ་བརྒྱབ་པ་དང་རྩོ་རི་དཔོན་པོ་ལ་བྱ་ཡིག་ལྟ་པ་དགོས། རྩང་
 བཞི་ལྟ་ཅས་ལྟངས་ཅན་ཅན་ལྟངས་ཡོད་དམ། བསད་རིས་ལྟས་ཡོད་དམ་གྱི་བ་

དཔོན་པོ་དང་དཔོན་པོ། ལུ་ཚ་རུང་རུང་གི་བ་ལ་སི་ཚི། རས་དང་ལྟན་པ་ལ་ཐུས་
ནས་སྒྲིལ་པ་བོར་བཞག (མི་བདར་གིས་)གད་པས་ཁྲར་འབྱོ། ལྷགས་རིའི་
ཕྱི་དང་ནང་ལ་སྒྲིལ་པས་དཔོན་པ་ཚེ་རུང་རྩི་ལུ་ཚ་བཞག་ཡོད། དེ་དག་གི་
གྲུ་པ་སྒྲིལ་ལྷག་ཏེ་ལྷ་ལྷག་ཡོད། དུས་ལྷན་བཟུང་པའི་དཔག་སི་ཁྲི་བཅུ་
གཉིས་ཡོད།

ཀྱལ་པོ་ལ་བཅུན་སོགས་ཡོད་ལྷགས་སྒྲིལ་ཡིན། ཀྱལ་པོ་འགའ་
རིས་བཞི་ལྷ་ལྷག་བཟུང་རྒྱུ་མ་ཁུག་ཡོད། བཅུན་སོའི་སྒྲིལ་སི་ནམས་
འབྲས་ལྷ་བཞིན་ནས་པོ་རིས་བཞིས་བ་ཡིན། ནལ་ད་ས་ཡང་མང་པོ་ཡོད།
ནང་སྒྲིལ་རིས་པོ་བཞི་ཡོད། དེ་ལ་ལྷ་ལྷག་མེར། ཕྱི་སྒྲིལ། བར་སྒྲིལ།
ནང་སྒྲིལ་གསུམ་ཡོད། ཀྱལ་ཁལ་ས་ནས་ཁྲལ་བཟུས་པ་དང་། ཕྱག་བཞག་
ཀྱུ་པ་ལ་རིས་ཕྱི་སྒྲིལ་ནས་བྱས། རང་སྒྲིལ་ནི་ཀྱལ་པོ་འོ་པོ་རྒྱུང་ནང་གི་
སྒྲིལ། བར་སྒྲིལ་ནི། ཀྱལ་ཁལ་གནད་ཀྱི་སི་ལྷག་པ་དང་། རང་གི་འོག་
ཡིན་རྒྱུང་ཐག་རིང་གི་སྒྲིལ་པོ་ཁལ་རིན་དང་། ཀྱལ་སྒྲིལ་སོགས་དོན་དག་
ཁལ་རིན་པོ་ལ་ཡོང་བ་ནས་སྒྲིལ་དགོས། བོང་ས་ལ་ཏི་ས་རི་རི་ལ་
གསོལ་བ་ཀྱས་པ་ཕྱི་སྒྲིལ་ནས་ཐུལ། ན་བཟུང་ནང་སྒྲིལ་ནས་ཐུལ།
ནང་སྒྲིལ་བར་སྒྲིལ་གཉིས་ལ་པོ་རིའི་ཁྲལ་ཡོང་བཅས་སོ་སོ་ཡོད། ཕྱི་
ཅིང་གི་ལྷན་ཕྱགས་སྒྲིལ་རི་པོ་ཏི་ལྷ་བཞི་གནས་རིན་པོ་ཡོད། དཔུས་ཀྱི་རི་
ཏ་ཅང་སྒྲིལ་པོ། ཕྱགས་བཞིའི་ཅང་ཟེར་དཔལ། མཐུན་སྒྲིལ་དུ་ཏི་མ་
བཅོ་ལྷ་ལ་བཞེས་ཐུབ་ཟེར། དེ་ལ་དཔོན་པ་ཚེ་རུང་བཞག་ལྷག་ཅས་ཡོད།
རང་སྒྲིལ་གསུང་སྒྲིལ་མང་པོ་ཡོད། གྲུ་པ་ཁྲི་ཚ་བཞག་ལྷག་ཡོད། བོང་མའི་

ཐོག་ཡོད་པ་དགོན་པ་༡་ཡོད། བེའི་ཅིང་གི་དགོན་པ་དང་། འདིའི་དགོན་
པ་གིན་རོས་ལྷགས་དགོ་ལྷགས་པ་ཡིན། གནས་ཡང་ནིང་རིན་ནམས་སྤུ་
དགོན་པ་སང་པོ་ཡོད་ཟེར། དེ་ལ་ཕྱི་པ་དང་། བོན་པོ་དང་། ཁྱ་སྟོ་དང་།
ནང་པ་སྤྱ་རོགས་ཡོད་ཟེར།

ཐོག་གི་སྟེར། ནང་གི་སྟེར་རིན་བཞི་ལ་པོ་རེ་ལ་དོ་རྟེན་བཞི་བརྒྱ་རེ།
ནིང་རིན་གྱི་ཅུང་དུ་༡་ལ་དོ་རྟེན་སྤུ་པ་བརྒྱ་རེ། དམག་དཔོན་རིན་པོ་རེ་ལ་
དོ་རྟེན་ཆིས་བརྒྱ་རེ། རྫོང་དཔོན་དང་། དམག་དཔོན་ཅུང་པ་ལ་དོ་རྟེན་
བརྒྱ་རེ། ཡམས་པ་ལ་ལ་དོ་རྟེན་བ་དང་དང་ལྷ་བརྒྱ་རེ། བེའི་ཅིང་གི་དགོན་
པ་འི་སྤུ་པ་ནམས་ལ་སྤུ་བ་རེ་ལ་དོ་རྟེན་རེ་དང་། འབྲུ་པོན་ལྷ་རེ་དང་།
གྲུ་པ་ལ་དབྱལ་སྤང་ལྷ་རེ་དང་། འབྲུ་པོན་བཞི་རེ་དང་། རི་བོ་ཙྰ་ལྷ་རེ་
དགོན་པ་ལ་དོ་རྟེན་ཡིན། བེའི་ཅིང་གི་དམག་པོ་ལ་སྤུ་རེ་ལ་དབྱལ་སྤང་
གསུམ་འབྲུ་པོན་གསུམ་རེ་ཡོད། ནིང་རིན་དམག་པོ་ནམས་ལ་གང་འདྲ་
ཡོད་པ་ཡག་པོ་ཉ་གོ་ས་ལྷང་། སྤུ་པ་རིན་པོ་ ༥༠ ནམས་ལ་དམིགས་
པས་ལ་གྱི་ཐོག་ཟེར་བ་མེད། སྤུ་པ་ནམས་ལ་རང་རང་གི་ཕྱིན་བདག་དང་མི་
མེར་ཡོད་པ་དང་། སངས་སུ་སངས་སུ་ལ་སྤུ་པ་ནམས་སུ་སྤུ་པ་པོ་ལ་དེན་
སངས་སྤུ་པ་བ་དང་། སྤུ་པ་པོ་ནམ་ཀྱང་འབྲེལ་ལན་ཡག་པོ་གནང་ཡོང་།
ཁྱད་པར་དུ་སྤུ་པ་བ་རིན་པོ་རེ་དང་། པར་རིན་རིན་པོ་རེ་ནམ་གཞིས་སུ་པོ་
གསུམ་རེ་ལ་བོད་ཀྱི་ལྷག་དང་ཕྱིར་ས་སྤུ་པ་བ་བཟང་པོ་དང་། རྫོས་དང་།
སྤུན་བཟང་པོ་དང་། སྤུ་གསུང་ལྷགས་རིན་རིན་སྤུ་བས་དམ་ཆས་ཅ་རེ་བ་
ནམས་སྤུ་པ་སྟོན་སོ་སོ་ལ་སྤུ་པ་སྤུ་པ་བ་རིན་པོ་རེ་དང་། པར་རིན་རིན་

བོ་ཆེ་མོ་མོ་ནས་སྐུ་རབ་མཁན་བོ་རེ་དང་། སྐུ་ལ་རས་རྩེ་ལ་ཀྱེ་བོ་ཤུ་ཅཱ་
 རེ་བཅང་ཡོང་། ཀྱེ་ལ་པོ་རས་རྩེ་ལ་མོ་མོ་རི་འབྱུང་ལས་ལ་ཀྱེ་ནག་གི་གོས་
 ཆེན་དང་། སྐུ་དུ་ལག་ཡ་ས་རན་པོ་དང་། གྲམ་ར་དབྱེ་ལ་སོགས་སྐུ་རྩེ་གས་
 རྩེ་ལ་ཀྱེ་བོ་ཤུ་ཅཱ་རེ་དང་། སྐུ་རབ་ཨ་ས་ལ་ན་རེ་གོས་རེན་སེང་པོ་ལ་རྩེ་ས་
 ལ་རི་དུག་རྩེ་ས་དུག་རས་བཅས་བཅང་གི་འདུག ཀྱེ་ནག་དང་པོ་དེ་ལ་ཡོད་
 དུས་སྐར་གྱི་ལྷགས་སྐུ་ལ་བཟང་པོ་ས་ལས་ས་ལ་ཡོད། རྩེ་སེང་གང་འདྲ་
 ཡོད་ས་ཤེས། ཀྱེ་ནག་གི་རྩེ་སེང་ལ་ལ་ར་ར་པོ་ཡོད། རྩེ་རྩེ་ས་ལ་ལ་
 རྩེ་ནག་རེར་སི་འདུག་ལགས།

བོད་ཡུལ་གྱི་བཤད་པ།

A DESCRIPTION OF TIBET.

བོད་ཡུལ་གྱི་བཤད་པ། རྩེ་ར་བོད་ལ། བོད་རྒྱུང་བ་དང་། བོད་རེན་
 པོ་གཞིས་ཡོད། བོད་རྒྱུང་བ་རི་དབྱུས་དང་གཞིས་ཡུན་རད། བོད་
 རེན་པོ་རི་ལ་རྩེ་ལྗོད་དང་། ལ་རྩེ་སྐར་གཞིས། ཁས་ས་ལ་རི་ཡུལ་གྲོད་ལ་
 ལ་རྩེ་ལྗོད་དང་། ཨ་མ་རྩེ་ལྷུ་ལ་ལྗོད་ལ་ལ་རྩེ་སྐར་ཟེར། རྩེ་རག་ལ་རྩེ་
 ལང་ལ་རྩེ་སྐར་གསུམ། ལར་དབྱུས་གཞིས་རྩེ་ལ་རི། རྩེ་དུ་ལ་རྩེ་ཁས་ས་རྒྱུང་
 རྩེ་གཟེར། གངས་རེ་རེན་པོ་དང་། ལ་རྩེ་རེན་པོ་དང་། རྩེ་རྒྱུང་རེན་པོ་མང་
 པོ་ཡོད། རྩེ་ལ་གཞུང་རང་ལ་རྩེ་ཁས་ས་ལ་རྩེ་དང་རྩེ་བཅུ་ཡོད། གཞིས་ལ་
 རྩེ་ཁས་ས་ལ་རྩེ་དགུ་རྩེ་ས་ལ་རྩེ་ལ་རྩེ་དུ་ལ་རྩེ་ལ་
 རྩེ་ཅཱ་གཞིས་ཡོད་རེ་ལ་རྩེ་ལ་ཡོད་ཟེར། ཀྱེ་ལ་རྩེ་ལ་རྩེ་ལ་ཟེར།

ཡོད། ལྷགས་པ་ཆལ་པོ་ནེས་པ་རི་རི་ཙམ་ཡོད། རི་རི་པོ་བྱང་ཡོད་པ་རི་
 བྱང་ཁྱེར་ལ་དར་ཅོད་པ་རི་ཅེར། སི་ཁྲིས་ཁྲི་རོ་གནིས་ལྷག་ཙམ་ཡོད་ཅེར།
 དགོན་པ་བཟད་འདུག། ཆལ་རོ་གནན་ནས་ས་རི་རྒྱང་། འབྲས་རྩྱེངས་ཙམ་
 རི་ཡོད། བོད་ལ་ཡོང་རྒྱ་རྩེ་ཤིན་པོ་ནས་ཡོང་། རི་རི་སར་ཨ་མ་པོ་བཟུལ་
 ནས་བཟང་སི་རོག། བྱ་ནག་རང་གི་རྩ་ཡང་ཨ་མ་པོ་ནས་ཡར་བཟང་རོག་པ་
 སོད། ས་ས་ཆས་ས་པ་ནི་བ་ར་རི་པོ་བྱས་ཀྱིས་འདུག། བོད་རང་ས་ལ་
 དགོན་པ་འབྲས་རྩྱེངས་ལ་གྲུ་པ་ ༡༡ ཀྱི། སི་ར་ལ་ ༡༡ ཀྱི། དགའ་ལྡན་
 ༡༢ ཀྱི། བཀྲིས་རྩུན་པོ་ ༡༤ ཀྱི། བ་ས་རོ་ ༡༥ ཀྱི། ཨ་མ་པོ་སྤྱུ་འབྲས་
 ༡༦ ཀྱི། བྱ་ཀྱིས་རྩྱེ་མང་ ༡༧ ཀྱི། གཙུག་ལྷན་པ་རི་པོ་དགོན་པ་རིན་པོ་ལྷ་བཟུ་
 ང་ལྟ་དང་། དགོན་པ་རྒྱང་བ་སྤུས་བཟུ་རྒྱག་ཡོད་ཅེར། བྱ་པ་ཤིན་བཟུ་སིས་
 འབྲས་རྩྱེངས་ཙམ་ཡོད་ཅེར། སི་པོ་པོ་ཤིན་འབྲས་བཟུ་རྩེ་ཙམ་ཡོད་ཅེར།
 དགོན་པ་སི་སི་ལ་སྤྱི་ན་བཟུ་དང་གནིས་ཀྱི་ཡོད་པ་དང་། ཁྱེད་པར་སི་
 འབྲས་དགའ་ལྡན་བྱ་ཀྱིས་རྩུན་པོ་ནས་ས་ལ་སྤྱི་ན་བཟུ་གྲགས་རི་བ་སི་ག་
 པོ་རང་ནས་བྱས་ཀྱིས་འདུག། བོ་རི་ལ་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་རི་དང་། པར་རིན་
 རིན་པོ་རི་ལ་བཟུ་འབྲས་རྩྱེང་འབྲས་དང་། བྱ་པ་མང་པ་འབྱེད་མང་རྩ་
 གཤོང་མང་རྩ་གཤོང་མཁན་མང་པོ་ཡོང་གི་འདུག། བོད་རང་དང་། ཁམས་
 རྩྱེགས་ནས་སྤྱི་ན་བཟུ་མང་པོ་བྱང་ཡང་། སི་ག་པོ་འདྲ་པོ་རང་སི་འདུག།
 གསེར་འདོན་ས་དང་། ལྷགས་འདོན་ས་ཁ་གསེར་དང་། ར་འདོན་ས་རིན་
 པོ་གཙུག་བྱང་རྩྱེགས་ལ་ཡོད། གསེར་ལ་སྤྱི་ན་གསེར་ས་རོག། ཁམས་
 གསེར་དང་། ཨ་མ་པོ་གསེར་འབྲིང་། ལྷགས་ཁམས་ལྷགས་ར་ཅང་ལག་པོ་

འདུག འདུལ་འདོན་ས་མེད་པ་འདྲ། ཡི་གེ་ལ་ཡང་མི་འདུག ན་བས་
 ཀྱང་ས་གྲེས། ལྷ་ས་ལ་ལྷན་ལྷ་ཆ་ཅང་འཇིག་པོ་འདུག བོད་རང་ནས་བྱང་
 བ་དང་། རྟོན་ནས་བྱང་བ་དང་། གྲུ་མག་ནས་བྱང་བ་དང་། རིང་ལྷང་
 པའི་ལྷན་གྲིན་ཡོད། རྟོན་ཆལ་པོ་རྩྱང་བཙན་ལྷས་པོ་ནིས་བྱ་བ་བྱང་ལྷ།
 རོས་དང་སྐུན་པའི་ཁྲིམས་བཙས་ ༡༩ པ་ནི། ༡ རོན་མེད་དུ་སེམས་ཅན་ཆེ་
 ཅུང་གང་བྱང་གི་རྩོག་སྒྲི་གཞི་པ། ༢ ས་རྟོན་པར་ལེན་མི་རོག། ༣ གནས་གྱི་
 བྱད་མེད་ལ་ལོག་གཡེལ་མི་བྱེད་པ། ༤ ལྷན་མི་སྟུ་བ། ༥ དགོན་ས་རོག་
 ལ་དད་ཅིང་དགོ་བའི་ལས་སྐབ་པར་བྱེད་པ། ༦ པ་ས་ལ་རྟོན་ལས་འཇུག་པ།
 ༧ ཡོན་ཅན་ཅན་དང་ལྷ་ས་སྟེབ་རའོན་རིགས་ས་གོ་བ་གན་པ་ནས་ས་ལ་བཀུར་
 ལྷ་བྱེད་པ། ༨ ཆེ་དུ་སའོར་བཤེས་ལུ་པ་མི་ཁྲིམ་སའོས་ནས་ས་རང་སྐུན་
 ཅིང་པར་གདགས་པ། ༩ ཟས་རོན་ལ་རོན་ཆེན་པ། ༡༠ བྱ་པོན་དུས་སྟུ་
 འཇུག་པ། ༡༡ བྱ་དང་སྟང་ལ་གཡེ་སྟུ་མི་བྱེད་པ། ༡༢ ཀུན་ལ་རྟོས་ས་གིང་
 ལྷག་དོག་ང་ཆུ་ལ་མི་བྱེད་པ། ༡༣ རྩོགས་ངན་མི་ངན་གྱི་ཁ་ལ་མི་འན་པ།
 ༡༤ ལྷན་དུ་ངག་འཇུག་ནིང་བཞེན་པར་སྟུ་བ། ༡༥ རང་ཚོད་ཆེན་ནིང་སྟོ་
 ཁོག་ཡངས་གིང་སེམས་དྲང་བྱེད་པ། ༡༦ གནས་ལ་གཞོན་པ་མི་བྱེད་པ་
 ནས་ས་སོ། ། དེའི་རྩིས་སྟུ་ཆུ་པ་པོ་སངས་བདག་ཁྲི་རལ་པ་ཅན་ནིས་བྱ་བ་
 བྱང་ལྷ། བྱག་པོ་དང་དབུ་པ་པོ་ནས་ས་ལན་གསུམ་རྟོས་ས། དེ་ཡང་བྱག་
 པོ་འི་རོང་བཞོས་ནས་དབུ་པ་པོ་ལ་བྱེན་ཡང་། པོ་གསུམ་སོང་བ་དང་སྟུར་
 གྱི་བྱག་པོ་ནས་ས་བྱག་པོར་གུར་བ་དང་། འདུལ་པོ་ནས་ས་དབུ་པ་པོར་
 གུར། དེ་ལྟར་ལན་གསུམ་བྱས་འདུག འདི་འདྲ་བའི་པོ་གསུམ་སང་པོ་ཡི་

གེ་ལ་འདུག བོད་ལ་གྱོ་དང་ནས་གཙུག་རེ་བ་བདེ་བ་རྒྱན་འདུག སྤུང་མ་
 དང་། ཆོད་སའི་རིགས་སྤྱ་མང་གོ་འདུག འབྲས་དང་། ས་ཀྱི། མོན་
 རྒྱགས་མེད། ལས་དང་གྱོ་བཀའ་རྒྱ་རྒྱག་པ་མང་གོ་འདུག བོ་གསུམ་རི་ལ་
 རྫོང་པ་རྒྱར་རྒྱངས། བསམ་པ་པར་རྒྱགས། བོ་བདུན་ལ་ལྷ་གེ་བྱང་ན་
 ཡང་རྫོན་མེད་ཟེར། དཔག་མི་ལྷ་ས་ལ་བོད་དཔག་རྫོང་། རྒྱ་དཔག་རྫོང་།
 གཙང་ལ་བོད་དཔག་རྫོང་། རྒྱ་དཔག་རྫོང་། བསམ་པ་པར་པར་ལ་བོད་
 དཔག་རྫོང་། རྒྱ་དཔག་རྫོང་ཡོད། གནད་ལ་རྒྱ་དཔག་མེད། བོད་རང་གི་
 དཔག་མང་གོ་ཡོད་པ་མེད། ག་ཆོད་ཡོད་པ་ཆ་ས་གོ། རྒྱ་དཔག་ལ་རྒྱ་ནག་
 རང་ནས་བོག་ཡོང་གི་འདུག རྒྱ་བ་ལ་དུལ་མྱང་རྒྱག་རི་ཡོན་ཟེར། བོད་
 དཔག་ལ་ནིང་ཁ་བར་བ་རྒྱ་ས་ར་ཡོད། རི་ལ་བྱམ་མེད། བོད་རྒྱ་ལོ་རྒྱས་རི་
 ཞིག་རི་ཙམ་ལཱ།

མོག་ལྷ་ལ་གྱི་བཤད་པ།

A DESCRIPTION OF MONGOLIA.

མོག་པོ་ལྷ་ལ་གྱི་བཤད་པ་ནི། རྒྱ་ལ་པོ་རི་རྒྱང་བཞེས་ས་པས་བརྒྱ་
 དང་རྒྱག་ཡོད། རྒྱ་ལ་པོ་རི་དཔག་རྒྱ་གོ་སའི་རིང་ལ་རིས་པ་བཞིན་བྱང་།
 བྱང་། བོ་ལ། བོ་ས། ར་སག་རིས་པ་ལྷ་ཡོད། རི་ལ་པལ་རིར་བྱང་
 སང་། དང་བོ་གསུམ་ལ་པལ་རྒྱ་རྒྱ་གཞི་བོག་དང་། རིས་ས་གཞིས་ལ་བྱ་རྒྱ་
 རིག ལ་རི་ལ་བོག་རིས་པ་བཞིན་རྒྱ་དུལ་རི་རང་བརྒྱ། བརྒྱན་ཅ།
 རྒྱག་ཅ། བཞི་བཅ། རི་ལ་དཔག་ཡོད། རི་རང་རི་ལ་རྒྱ་རི་བརྒྱ་དང་རི་

གུ་ཙ་ཐུ་འི་ཕི་ས་ཡིད། རྒྱ་ནག་གི་འོག་ཡིན་ཀྱང་རྒྱ་ནག་ལ་ཁྲལ་འཇལ་སི་
 དགོས། རང་རང་གི་རྒྱལ་པོ་ལ་ཁྲལ་འཇལ་དགོས། ཁྲལ་ཡང་པོ་ཡིན།
 རྒྱལ་པོ་ནམས་ལ་པོ་ལ་དབུལ་ནོ་རད་རི་དང་། འཕྲིང་པོ་ལ་དབུལ་སྤང་
 སྤུལ་ཅུ་རི། ཆས་ཅུང་ལ་དབུལ་སྤང་བཅུ་རི་དང་། རྩ་རི་ཙམ་བབས།
 རོ་རད་གཅིག་ལ་དབུལ་སྤང་ལྷ་བཅུ་ཡིད། དབུལ་སྤང་གང་ལ་རྒྱ་འི་གཞིས་
 དང་ཡལ་ན་བརྒྱད་ཀྱི་ཕི་ས་ཡིན། དཔག་སི་རྒྱལ་ཁག་རིན་པོ་ནམས་ལ་བྲི་
 གཅིག འཕྲིང་ལ་ཕྱོང་ལྷག་དྲུག་བདུན་ཙམ་དང་། རང་བ་ལ་ཕྱོང་ལྷག་
 གསུམ་ཙམ་ཡིད། ས་ཆ་ཅ་ཅང་རྒྱ་རིན་པོ་ཡིན། སི་ཁུང་བུ་ཡིན། ས་ཆ་པ་པ་
 རིང་ཐང་རི་བ་ཡིན། རི་རིན་པོ་ལྷ་དྲུག་ཙམ་ཡིད། སའོ་རིན་པོ་གསུལ་
 ཡིད། སའོ་ཅུང་དང་། ཁུང་རི་ཅུང་སང་པོ་ཡིད། དགོན་པ་རི་ཅུང་སྤུལ་
 བརྒྱ་ལྷག་ཡིད། དགོན་པ་རིན་པོ་གཅིག་ལ་གྲུ་བ་ཕྱོང་ལྷག་བཅོ་ལྷ་ཡིད།
 དེ་སིན་ཕྱོང་ལྷག་བདུན་བརྒྱད། ལྷ་དྲུག་ བཞི་ལྷ། གཞིས་གསུམ། གཅིག་
 ཙམ་དང་། ཅུང་བ་པ་བརྒྱད་བརྒྱ། དྲུག་བརྒྱ་བདུན་བརྒྱ། བཞི་བརྒྱ་ལྷ་
 བརྒྱ་ཙམ་སྤྱ་ཚོགས་ཡིད། ཚོས་སྤྲུགས་ཤིན་དགེ་སྤྲུགས་པ་ཡིན། རྒྱ་ནག་
 རྒྱལ་པོ་འི་ཐམ་ཀ་དང་གོ་ས་ཡིད་པའི་ལྷ་ས་རིན་པོ་སྤྲུལ་སྤྱུ་འབྲེན་པ་འི་ཤུ་
 ཡིད། དེ་སིན་སྤྲུལ་སྤྱུ་དང་། སྤྲུལ་སྤྱུ་སིན་པའི་ལྷ་ས་འི་སང་། རྒྱ་ནག་དང་
 ཐག་ཉི་བའི་མོག་པོ་རྒྱལ་ཁག་འི་ཤུ་ཙམ་པོ་འོག་བདེ་ཡིང་། ཕྱང་ཕྱོགས་
 ཀྱི་མོག་པོ་པ་པ་རིང་པོ་དྲུག་སི་བདེ། ཁྲིང་ཚོ་པོ་རི་ལ་སར་དང་བལ་དང་
 པགས་པ་དང་། རྒྱ་ལ་མོགས་པ་བཅོལ་ནས་རྒྱ་ནས་གྲོ་ཞིབ་དང་། ཙམ་པ་
 དང་། འབྲས་ལ་མོགས་པ་བརྒྱབ་པར་ཁྱེད། ཁྲིང་ཚོ་ནོར་སང་པོ་ཤུག་པོ།

གསེར་དབུལ་སང་པོ་ཡོད། མོ་ག་པོ་ཤུལ་པོ་ནས་ས་ཀྱི་བྲིས་ས་ཡང་འཇམ་
 པོ་ཡོད། སི་བསད་སི་ཡོང་། བཅོམ་པ་བཅུག་ བརྒྱུ་བ་དང་། ཆེས་པ་
 འགྲེལ་བར་བྱེད། ཉ་ཅང་ཉམ་ཅུང་དབུལ་པོ་ཕྱོང་མཁའ་རི་རི་གཤིས་རི་མ་
 གཤེགས་མེད། སིག་པོང་བ་ཀང་ལག་པ་ཕྱོད་ཡོད་པ། ཁོར་ཆེན་པ། ཆེ་
 བ་མེད་པ་ནས་ས་གྲོང་པས་རི་རོམ་བྱས་ནི་གསེས་དཔོས།

བོད་ཀྱི་ནང་པ་འི་དུས་ཆེན་ནས་ས།

A SHORT DESCRIPTION OF BUDDHIST HOLIDAYS IN TIBET

༡། (ཀ) ཉོར་ལྷ་དང་པོ་འི་ཆེས་གཤིག་པ། བོད་ཀྱི་པོ་གསེར་
 ཡོད། རི་ཡང་ཕྱགས་སྟོལ་བཞིན་དེའི་ཕྱ་ཕྱོར་
 ཡུལ་གྱི་ལྷ་ས་དཔོན་པོ་དང་རང་གི་རྒྱན་ཆེ་བའི་
 པ་ས་ཕྱུན་ནས་ས་པ་སྐྱུལ་དར་ཕྱུལ་དེ། ཕྱི་ས་
 ཆང་ཕྱད་ཁྱས་སས། “བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས་ཕྱན་
 སྐྱེས་ཆོགས།” ཟེར་དགོས། དེའི་ལན་དུ་
 “གཏན་དུ་བདེ་བ་བྱེད་པར་ཤོག།” གསུང་བ་
 གནང་ཆུང་ཕྱགས་སྟོལ་གྱི་ཐོག་ནས་བཀྲ་ཤིས་
 ཕྱོད་པས་བྱེད་སྟོལ་ཡོང་། ཆེས་པ་གཤིས་ནས་
 བརྒྱུ་བ་གཤིག་གིས་གཤིག་པ་སྐྱོད་གཤོང་དེའི་
 ཕྱགས་སྟོ་དག་ཕྱིད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

(ཁ) རྟོན་རྒྱ་དང་པོ་འི་རྟོན་གཅིག་ནས་རྟོན་ ༡༥ བར་བདག་
 ཅག་གི་རྟོན་པ་འདྲིན་པ་སྐྱེས་ཅིང་། རྟོན་གྲུ་འི་གཤམ་
 གྲུ་འི་“རྟོན་ལྷ་པ་དུས་རྟོན་”ཡིན། འདི་སྐབས་
 རྒྱ་སར་ཆོ་ཁྲོ་གི་སྐད་དུ་དུ་མེད་འདྲམ་དགེ་
 བཅུ་པ་གྱི་དགེ་འདུན་ལས་ས་ཅན་རྟོན་པ་དེ་པ་
 “རྟོན་ལས་རྟོན་པ་ཅོད་རྟོན་པོ་” འཕ་
 “རྟོན་པ་ཅོད་རྟོན་ལས་” ཅེས། འདི་དུས་དགེ་
 བཅུ་པ་གི་མེད་པས་ཡང་བཅད་ཡོང་། རྟོན་
 སྐབས་དགེ་འདུན་གྱི་རྟོན་པ་ཅོད་གསེར་རྒྱུ་
 མཚན་པའི་ལུགས་སྟེན་ཡོང་།

༢། རྟོན་རྒྱ་གསུམ་པའི་རྟོན་གཅིག་པ་། དཔལ་ལྷན་འདྲམ་
 རྒྱུ་སར་སྐྱ་སངས་གྱིས་ཀྱིས་དུས་འཁོར་གསུངས་
 པའི་དུས་རྟོན་ཡིན།

༣། རྟོན་རྒྱ་གཞི་པའི་རྟོན་གཞི་པ་རབ་དུ་བྱུང་བ་དང་།
 གཞི་པ་ལྷ་སྐྱེས་སྐྱེས་པ་དང་། སངས་
 གྱིས་པ་དང་། ལྷ་སར་ལས་འདས་པའི་དུས་རྟོན་
 བཞི་འཛེལ་ས། རྒྱ་བ་འདི་པ་ཅིང་པོད་ནས་
 ཀྱིས་“ས་ག་རྒྱ་བ་” ཅེས། དུས་རྟོན་ནས་
 ཀྱི་ནང་ནས་འདི་དུས་རྟོན་པ་ཅོད་པོས་ཅིག་ཡིན།

༥། ཉོར་ལྷ་དྲུག་པའི་མེས་བཞི་ལ། སངས་རྒྱལ་གྱིས་ཚེས་གྱི་
འཁོར་པོ་བཞེས་པའི་དུས་རིན་ཡིན། དེ་ལ་
“དྲུག་པའི་མེས་བཞི་” ཟེར་རོ།

༦། ཉོར་ལྷ་བརྒྱན་པའི་མེས་བཅུ་ལ། དུས་གསུམ་བདེ་གཤམ་གས་
ཀུན་འདུས་གྲུ་ཅུ་པ་སྟེ་འདྲེང་གནས་ཚུལ་གྱི་ཡུལ་
གྱི་ནལ་རྒྱང་སངས་ས་སྟེ་ལྷ་ན་གོ་ཤིང་མཚན་མང་
གི་མེ་ཐོག་བརྒྱའི་རྩོང་པོར་སྟེ་འཁྲུངས་པའི་དུས་
རིན། དེ་ལ་ “གྲུ་ཅུའི་མེས་བཅུ་” ཟེར་རོ།

༧། ཉོར་ལྷ་བརྒྱན་པའི་མེས་དབུགས་ཐོབ་པ་དང་། སྐར་ས་བྲང་
རྩོང་རི་ཁོ་ཞེས་པ་ཤར་བའི་དུས་ལྟོན། ཁྱིམ་
པའི་ཅུ་ས་གཏོགས་ཅུ་ཕྱིད་ཡན་ལག་བརྒྱད་ལྔ་ན་
གྱི་བརྒྱད་ཚེར་གྲུ་ཉི་ལྷ་བ་གཏོག་གི་བར་དུ་
གནས། དེ་དུས་ཁྱུས་བྱེད་པའི་ལས་བཟང་།
བོད་དུ་དེ་ལ་ “འབ་ཁྱུགས་” ཟེར། དཔེར་
“བྲང་རྩོང་རི་ཁོ་ཤར་དུས། སྐར་པའི་དགོས་
འདྲི་ལྟེན་ལྟེན་” ཟེར་རོ།

༨། ཉོར་ལྷ་དྲུག་པའི་མེས་གཤིས་ལ། ལྷ་ནས་ས་གྱིས་འཛུལ་བུ་
རྩོང་ནས་སངས་རྒྱལ་ལྷ་ཡུལ་དུ་སྐྱུན་བྲངས་ནས།
སྐར་འཛིག་རིན་འཛིན་སངས་རྒྱལ་ལྷ་ཡུལ་ནས་

འཇགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རང་ཅག་བོད་པ་ཚོས་
 རྒྱ་བ་འདི་ལ་ “དགུ་པ་རྒྱ་བ་ཇགས་དུས་རེན་”
 རེས་བའི་སྤྱིར་དེ་ནིས་རྒྱང་བ་ཡིན་ནོ།

- ༥། རོར་རྒྱ་བཅུ་པའི་ཆེར་ལྟ་ལ། རྒྱ་མེར་བསྟན་པའི་བདག་པོ་
 མཉམ་མེད་ཤར་གྱུ་བ་ཅོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་མཛད་
 ཁམས་རྒྱ་ན་ཨ་མ་པོ་དེ་ལྟ་ལ་དུ་གྱུ་འབྱུངས་དེ།
 ཞིང་ལ་གཤེགས་པའི་དུས་རེན་འདི་ལ་ “དགུ་
 རྒྱ་བ་མཛོད་” རྒྱང་རེས་ནོ།

- ༦། རོར་རྒྱ་བཅུ་གཞིས་པ་ལ། འཇིག་རིན་པོ་ནམ་པའི་ལོ་གསར།
 འདི་རྒྱུ་ཆེར་ཆེར་དགུ་ལ་བོད་ཁྱི་རོར་བཅུ་གསུམ་གྱི་
 དགོན་ཁག་གི་དུ་གསང་སྤྱགས་ཟབ་པོ་དེ་ཆོས་
 ལུགས་བཞི་ན་རྒྱ་ཆེར་ནམས་ཀྱིས་དགོན་ཁག་གི་
 རོར་བསྟུབ་བ་ཤེགས་ལེགས་པར་མཛོད་དེ།
 འཇིག་རིན་པོ་ཁམས་ལྷ་ནད་ལྟ་ལ་འབྱུག་ཅོད་དང་
 མཛད་དང་མེར་བ་ལ་མོགས་པ་མི་དགེ་བའི་
 རིགས་དང་དགུ་བཞེགས་མ་རྒྱང་བ་གིན་མི་
 འབྱུང་བའི་རེན་དུ་དགོན་ཁག་རེ་རྒྱང་ཆེ་ཡོད་
 གསལ་ཅད་དུ་འཁམ་བཞེད་པ་གསང་དེ། གཞིར་
 གྱུ་གས་དགུ་གཞིར་འཕང་བའི་ལུགས་སྟོན་

དང་། རི་དུས་འཛིག་རིན་པ་ནས་ས་ཀྱང་ཟུང་
 འཛོམ་ཤིས་ལྟོ་ནས་ལྷོ་མ་དང་དཀོན་པ་མཐའ་ཉི་
 རེ་གཞིག་གི་བར་རད་མིན་བཞེག་པའི་སྒྲིན་ལས་
 འཁོབས་པ་དང་། རྩད་སྒོ་བཟུ་བའི་དོན་དུ་
 དཀོན་ཁྱེད་སྒོ་སྒོར་མཐའ་དུ་འགྲོ་བའི་ལྷགས་
 སྒྲིལ་ཡོད་ལགས།

བསོད་ནམས་སྒྲིབས་ཀྱི་རྒྱུ་ལས་བཞེད།

THE LIFE OF SODNAMTOP.

བཅོས་ལྔ་ན་འདས་ཀྱིང་ཁྱེད་པ་རྩོམ་དུ་བཞགས་ཤིང་། སྐབས་དེ་གི་
 ནལ་འཛུལ་པ་མཐའ་ལས། བཟ་བྱིས་ཤིས་ནལ་འཛུལ་པའི་ཆུ་ཁྱུས་པར།
 བཀའ་སྤྱུལ་པ། སྒྲིན་གྱིང་ཁྱེད་བསོད་ནམས་ལྔ་ན་བྱ་བར་ཤུལ་པོ་བསོད་
 ནམས་སྒྲིབས་ཞེས་བྱ་བ་གྱིང་ཁྱེད་སྒྲིབ་པུག་ཅུ་སྒྲིབས་པ་དཔལ་
 འཛོམ་དང་ལྔ་ན་པ་ཤིག་བྱང་། དེ་ལོ་བྱང་གི་ལ་གྱི་ས་ཁར་པ་རྒྱ་བའི་ཞོན་
 རིར་ཨན་ནས། སྒྲིན་སྒོས་ཚལ་གསར་བ་གཞིགས་སུ་ཁྱེད་སྒོལ་དུ་ཤིང་ནར་
 རོན་ནས་བྱོན་པས། ལམ་དུ་མི་ཐམ་གྱི་གདུང་བས་འཁྱུགས་པའི་རད་པ་
 འམ་གྲག་པ་ཤིག་གཞིགས་པས་སྒྲིབ་ཆེ་རྒྱག་པོ་འཁྱུངས་ཤིང་། ནད་པ་ཐམས་
 ཅད་དེ་དང་འབྲེ་བར་དགོངས་ནས། སྒྱིང་ཁྱེད་མཐའ་དག་གི་ནད་པ་གང་མ་
 སུ་ཡོད་པ་ཐམས་ཅད་ཅུན་བཅད་ཏེ། ནད་པ་རྒྱག་ནན་མིན་པར་ཟུང་དང་།
 གོས་དང་། མལ་ཆ་དང་། ཁྱི་སྒྲན་དང་། སྒྲིལ་འབོལ་དང་། ནད་གཡོག་
 དང་། མཐུན་ཁྱེན་ཐམས་ཅད་ས་རང་བ་མེད་པར་སྒྲིན་ཞིང་། དེ་དག་ལ་

གྱི་རགས་བྲལ་ལ་དཀར་འདྲེ་ལ་མིན། ཞེས་པ་ནི། བཅོམ་ཆེན་འདས་ལ་
 དགེ་སྤྱོད་རྣམས་ཀྱི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནི་བཅོམ་རྣམས་ཀྱི་ཆུ་དཔག་དུ་མེད་
 པ་ལྟེན་དུ་བརྒྱབས་པ་ནི་ཚོམ་ཆེན་དེ་ལྷན་པས། བཀའ་སྤྱུལ་པ། བཞན་
 ཡང་ངས་སྤྱོད་པ་ར་ར་མེད་ཀྱལ་པོ་མངས་སྤྱིར་གྱི་དུས་ལ། ཁྱིམ་བདག་
 ཟས་གཏང་ས་ཞེས་བྱ་བ། བཞན་སྤྱིར་ཞེས་ཆེན་པོ་ཆེན་འཁོར་པ་དང་ཆེན་
 པ་ཞིག་བྱང་། ཞེས་ཀྱང་མཚོན་ཡང་ཡང་སྤྱིར་དེ་མིན་པོ་དེ་དང་ལྷ་ཁྱིམ་མོགས་
 མང་དུ་བྱངས་ནས་ཁྱིམ་གང་ནིང་། སྤྱོད་པ་རྣམས་ལ། དཔག་བསམས་གྱི་
 ཀྱང་ཆེན་སྤྱིར་བསྐྱེད་པས་ཁྱིམ་བར་བྱས། སྐབས་ཀྱི་གཞི་ཞེས་མིན་པོ་མེད་ཀྱིང་
 བཞན་དུ་སྤྱིར་པ་འཁོར་ནས། ཀྱལ་པོ་མངས་དུ་མེད་ནས་ལྷ་ཁྱིམ་མོགས་
 དཀར་ཆེན་སྤྱིར་པ་ཆེན་པོ་བཞུགས་པ་ཆེན་འཁོར་པ་ཞིག་དུ་པ་བས་ཀྱལ་པོ་
 གྱགས་རབ་དུ་མེད་པ། ཞེ་དུས་ཀྱལ་པོ་དེ་ལྷ་པོ་དབྱངས་ཅན་ས་ཞེས་བྱ་བ་
 གཤམ་གྱི་ཁང་བཟང་ན་ཕྱགས་བཤའ་བྱ་ཕྱིན་པ་ཁྱིམ་རྣམས། ཁྱིམ་བདག་ཟས་
 གཏང་དཔག་སྐྱུ་ལོང་གཡོ་བཞིན་རང་གི་ཆེས་དུ་སྤྱིར་པས། ཟས་དང་
 ཆེན་འཁོར་པ་དུས། བཞན་མི་ཁྱགས། ཕྱགས་བཤའ་ཁྱིམ་ཡིད་འཁྱོགས་
 ཀྱང་བསམས་པ། ཀྱི་ས། བདག་གེ་པོ་བཅུ་གཞིས་ཀྱང་མཚོན་པ་སྤྱིར་ནས་
 འབད་པས་བསམས་པ་མི་མོང་དང་། རྩོམ་དང་ཆེན་ཆེན་མོགས་མང་ཡང་།
 ཕྱགས་བཤའ་ར་ཅན་ས་པོང་། ཕྱགས་པར་བཤའ་པ་དེ་སྤྱིར་དང་གས་མེད་
 ན་དེན་ཆེན་སང་པོས་ཅི་བྱེད་སྤྱུལ། མང་པར་ཀྱལ་པོ་ལྷོ་ལྷོ་དུ་སྤྱུས་པོ་
 ལ་ཕྱགས་བཤའ་སྤྱོད་བཞི་མི་བཟང་བས། ལྷ་མོས་འཁྱོམ་དང་བཅས་སྤྱུས་

[illegible]

མཐུན་པའི་བསྐྱབ་བྱ་སྤྱལ་ནས་པན་རྩན་ཕྱགས་མཐུན་ནིར་འཇགས་མཛད་ན་
ལེན་རྩལ་གྱིས་པར་བཀའ་ཤིབས་དེ་ཤུལ་གྱི་དེ་དག་དུ་འཁོར་པའི་སྤྱི་བོ་
ནམས་བདེ་སྤྱོད་ཀྱི་དཔལ་ལ་སྦྱོར་བའི་གཤམ་རྩལ་མཛད་དོ ॥ (དཔལ་ལྷན་
ཡིས་ ༢༩)

གོར་ཁ་ས་སྤྱོད་གི་སི་སྤ་བལ་པོར་གྱི་ལས་སྤོ་རི་སྤོར་འཁོར་བ།

THE REPRESENTATIVES OF THE KING OF
NLPAL ARRIVED AT TASHILIHUNPO, FOR
REPRESENTING THE AFFAIRS OF
NLPAL AND TIBET GOVERNMENT.

སྤྱི་བོ་བདུན་པའི་རོམ་གཞིག་ལ་གོར་ཁ་ས་སྤྱོད་གི་བང་མི་སྤྱར་མ་ཙ་
རི་སྤྱི་གི་ར་གི་དང་། ར་ལ་ས་རས་གྲ་པ་མེད་སི་སྤ་ས་ཁུ་སྤོར་བལ་པོར་གྱི་
ལས་སྤོ་རི་སྤོར་ལ་གྱི་དོན་བྱེད་པར་རེད་དུ་མངགས་པ་ཞི་ཤིན་བརྒྱུད་འདི་
ཆིན་འཁོར་པ་ནས་ཙན་དན་ལས་གྲུབ་པའི་འཇགས་པ་ལོ་གི་ཤར་དང་།
གཞིར་ཟངས་ལས་གྲུབ་པའི་དོ་རྩེ་ཅི་ས་ས་དཔའི་སྤྱང་བཞུན། རས་གསར་
གྱི་པར་སྤྱད་སྤྱང་བཙོ་ཐུ། སྤྱན་འབྲས་སོགས་སྤྱང་ཁ་གས་གྱི་དེད་དང་
བཅས་པའི་ཁྱི་ཡིག་ སྤྱམ་ཙ་རི་ནས་སི་སྤྱོད་ལྷན་དུ་ཤིས་བཞེད་གྱི་ཆིགས་
བཙད་བཞེད་པ་དང་བཅས་སྤལ་བར་དེ་དག་བཞིས་ནས་ཕྱག་དབང་དང་ར་
གྲལ་ཐོག་སྤྱི་བོ་གྱི་གནས་རྩལ་བཀའ་འཛི་གནད་། འདུ་ཁང་གི་ཕྱབ་ཆེན་
ལ་སྤྱི་ཤིན་བཟུ་སའོར་ཤུལ། རོ་འདས་འགའ་ནིག་གི་ཆེད་སྤྱང་ཆིག་དང་
བཅས་བསྤྱོ་སྤོར་མཛད། དེ་སྤྱབས་གོར་ཁ་ས་སྤྱོད་གིས་འབྲུག་དང་པེ་རིང་

སོགས་ས་སྒྲིང་ཁ་གས་འབྲུག་རྒྱུ་མེད་འདུག་པར་རྒྱུ་ཅིད་
 ནས་བར་རིང་ཞིང་གསར་ས་བཀའ་རྒྱུ་ཅི་ཅི་ཅུ་པ་ཞུས་པར། ལན་དུ་ས་སྒྲིང་
 གིས་ཞུས་པ་རང་པ་ཅིས་བྲུང་། ལས་སྒྲིང་ལི་ས་ར་ས་དང་འབྲུག་སོགས་
 གི་འབྲུག་རྒྱུ་ཅིང་ལ་པན་སོགས་པ་བྱིད། བལ་ཡལ་འདི་ཤུལ་པོ་འོད་རིང་གོ་
 ཅའི་གདུང་བཟུང་གི་ཤལ་པོ་འོ་གནས་ཡིན་པར་ས་མེད། ནང་པའི་བཟུང་
 པ་དང་སྒྲི་རང་ཐུན་པོང་བའི་བཟུང་པ་གཞིས་ཀ་ཡོད་པའི་ས་ར་ཡིན་འདུག་
 པས། རི་རག་གི་ནམས་འདིགས་དང་རྒྱ་ཁང་ནས་ས་ལ་ཅས་ས་གསོ།
 གནས་སྒྲིང་པའི་རིགས་ལ་རོལ་ས་ལས་གང་དུག་ས་སྒྲིང་ནས་བྱིད་དགོས་པ་
 སོགས་གི་བཀའ་པོ་ཅེས་ཀྱིང་བཀའ་ལན་ཅིན་སྒྲུགས་དང་སོ་སོར་དངོས་
 པོ་འོ་གནང་ཆ་སྒྲུ་ས་སྒྲིང་བ་སྒྲུ་ལ། དཔེ་རྒྱུ་ཡིས་ནིར་༢༥༠།

སི་རིགས་པའི་ཅུ་པ་དཔྱད་པའི་ལུགས་བཤད།

THE ELEGANT SAYING

- ༡། ཐུན་གཡོག་ང་ཤུལ་ཅི་བ་དང་།
 རྒྱུ་ཅི་ཅུ་པ་ཞུས་པ་རྒྱུ་ཅི་ཅུ་པ་དང་།
 ཤལ་པོ་འོ་གསོ་བའི་ས་སྒྲིང་པ།
 གསུམ་པོ་ཅུ་པ་སིན་ཞུགས་པ་ཡིན།
- ༢། སི་རྒྱུགས་བྱ་བ་ཅི་པ་པ་དང་།
 སང་དང་འཁོར་ཞིང་སྒྲིབས་ཞུ་ན་ཅིད།
 ཐུན་སིན་ཡིད་ནིན་ངན་དང་སེར།
 ཐུ་པོ་སྒྲུ་དུ་བཟུག་པའི་ཤུ།

३। རྟེན་སྲིད་ཟུང་མ་གྱིས་སྐྱེ་བའི་ཡེ་ཤེས་དང་།

གཞན་ལ་སྤོང་ནིར་ཟུག་ནས་བཏོང་།

བུ་མ་གྱི་སྐད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཡིན།

གཞུག་པོ་འགྲོ་བའི་པཎྜ་པ་ཨ།

༧། ལྷ་ལ་བཟང་ཡོད་པ་ནི་ལྷ་ལ་ངན་པ།

[illegible]

གིང་ ཁོ་མི་དོག་ གཡིས་ནིང་།

ཅེ་སྒྲིང་ལས་པ་ནི་སྤྱ་རིམ་རེ ॥

པ། རེད་པོ་རྣམས་ལ་དབྱ་བས་ཀྱང་།

རང་གི་འཁོར་ལོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ ॥

མེད་གི་ལུས་ཀྱི་འཁྱུས་མིང་ལ།

ཨོཾ་སྐུ་མཁའ་གནས་ཀྱིས་ག་པ་༑ །

༤། རྩི་པོ་མ་པར་གྲུ་ལ་གཞི་བུ་ན།

དེ་ཡང་གྲོ་བ་རྒྱུ་ལྟར་སྤྱི་པ་འདྲ།

མྱོང་བས་གཞུགས་པ་རྒྱུ་ལ་འདྲན།

དེ་ལ་ལྟ་བུའི་ཐུགས་གནས་པེད ॥

21 རྩིས་སྤྱོད་ཏི་བར་གནས་པ་ལ།

འཛོལ་བྱེད་གིས་ཐ་ག་ལ་ཡིན།

རང་ལ་སྐྱབས་འོངས་གསུང་པ་ལ॥

དཔར་བོ་ཡིན་ནེས་སྤྱི་ཞིག་སྤྱིག་།

༥། སྤྱིས་ངན་རང་ལ་སྤི་བན་ཡང་།

གནན་ལ་གསོད་པར་བྱེད་པ་ཡོད་།

སྤྱི་པ་གདུག་ཟེས་སྤྱི་རྒྱུང་རྩ་ཡང་།

པ་རོལ་ས་གྲོང་ན་སྤི་གསོད་དཔལ་།

༦། འདོད་པ་བདེ་ལོ་སྤྱི་ས་སེམས་ཀྱང་།

དེ་སྤྱོད་སྤྱིག་བསྐྱེད་ཁོ་སྤི་རྒྱུ།

རང་འགྱུང་བདེ་ལོ་སྤྱི་ས་པ་དེ།

སྤྱི་བ་བདེ་བར་བསྐྱེས་པ་ཡིན།

༧། ཡོན་ངན་ཅན་པ་འཇིག་རྟེན་གསལ་།

ཡོན་ངན་འབད་པའི་ཤུགས་ལ་གསལ་།

འབད་ནས་ཡོན་ཏན་སྤི་བསྐྱེད་པར་།

གནན་ལ་འཁང་པས་ཅི་ཞིག་པན།

༨། སྤི་རྣམས་ཚོ་རིང་བ་ལ་སྤྱོད་།

གསལ་པར་གྱུར་ཚོ་འཇིགས་པ་ལ།

གསལ་ལ་འཇིགས་ཤིང་ཚོ་རིང་བར་།

འདོད་པ་སྤྱི་བོ་འི་ཡོག་ལྟ་ཡིན།

221 གང་ནིག་ས་ཁས་བ་ཡོད་བཞིན་དུ ॥

དེ་ལས་ཡོད་ནས་སི་ལེན་ན ॥

སི་དེ་གཞིན་གྱིས་བཏབ་བ་ལས ॥

ཡང་ན་ལས་གྱིས་ས་ཁར་བ་ཡོད ॥

222 གང་ལ་ཡོངས་སྟོན་ཡོད་བཞིན་དུ ॥

སྟོན་དཔ་སྟོན་པར་སི་ལེན་ན ॥

སི་དེ་ནད་གྱིས་བཏབ་བ་ལས ॥

ཡང་ན་ཡི་དྲགས་སོང་ས་སྟུང་ཡོད ॥

223 རོས་ལྷགས་ཀྱིས་ཀྱང་སི་ལྷབ་ན ॥

དེ་ཡི་རོས་གྱིས་ཅི་ནིག་དུ ॥

ལོ་དོག་དུ་ས་སྟུང་རོགས་ན་ཡང་ ॥

གཙན་གཟན་དགའ་བ་ག་ལ་སྟེ ॥

224 ལས་གྱིས་ས་ཁར་བའི་སེམས་ཅན་ལ ॥

ཡོངས་སྟོན་ཡོད་ཀྱང་སྟོན་སི་རྟུས ॥

བྱ་རོག་ལྷགས་ཀྱང་བསྐྱངས་སོད་ཀྱི ॥

འགྲང་བར་ཟ་བ་ག་ལ་རྟུས ॥

225 སྟོན་དཔ་སྟོན་པར་སི་རྟུས་པའི ॥

ནོར་དེ་ཡུག་པོར་བསྐྱོས་ན་ནི ॥

རི་བོ་གསེར་དུ་བརྒྱུ་བ་པ་ཡིས།

ཕུག་པོ་བརྒྱུ་བ་པ་གིན་དུ་སྟ།

༡༡། རོམ་དང་རོམ་ཅིན་སྟུ་བ་ལ།

མཁས་པ་གིན་དུ་མང་ན་ཡང་།

དེ་ལྟར་གཤམ་ནས་ཆམས་ཅིན་པ།

འཛིག་ནིན་འདི་ན་གིན་དུ་རྟོན།

༡༢། རིགས་གཞུགས་ལང་ཚོ་ལྟན་ན་ཡང་།

ཡོན་པར་མེད་ན་སེམས་ས་ཡིན།

ས་བྱ་སྟུ་སྟུག་ཡིན་པོང་ཡང་།

ཅིན་པོ་དེ་ཆན་དུ་འོས་སམ་ཅི།

༡༣། ལྷ་ཡི་ཚབ་དང་རོམ་པ་འི་བྱ།

གཡར་པོ་འི་ཆན་དང་བཀས་པ་འི་ལོར།

སྟོབ་དཔོན་མེད་པ་འི་རིག་པ་ནསས།

ཡོན་ཀྱང་གནན་གྱིས་ཉི་བ་མེད།

༡༤། རི་གང་བྱས་པ་རི་གཞོ་བ།

དེ་དེ་གནན་པས་རང་ལ་གཞོད།

ལྷས་ངན་སྟུ་བ་པ་ཆེས་པ་འགན།

དབྱ་ཡི་ཐོག་མར་རང་ལ་འབྱང་།

༡༥། རེངས་སྟོན་འབྱུང་པར་ས་ཐོང་ན་ཡང་།

གནས་ས་ཡིན་པས་སྟུ་ནིག་ལེན།

ལུག་ཐུག་འཕེབ་པའི་བྲག་རྩ་གསུམ་པམ་ ॥

ལྷ་ལྷེས་མགོ་བོ་བགས་ཞེས་གྲུ་ ॥

༢༡། འགྲེལ་པ་འགའ་ཡི་ངོར་བྱས་ནས་ ॥

གཞན་ལ་ལྷེས་ཀྱི་དོར་མི་བྱ་ ॥

བརྟུ་བྱིན་ཡིན་ཡང་འཁོར་འདབ་ནམས་ ॥

ག་བྱར་བཞིན་དུ་འབྲེས་པར་འགྱུར་ ॥

༢༢། ལྷན་དུ་འགྲོགས་པའི་གྲོགས་སྤངས་ནས་ ॥

གསར་བྱ་འགའ་ལ་ཡིད་མི་ནོན་ ॥

ལུག་པའི་ཀྲུལ་ཤོས་བྱ་རོག་གི།

ལྷོན་པོ་བཞེན་པས་འབྱུང་ཞེས་གྲགས་ ॥

༢༣། མི་ངན་འབད་པས་བཞེན་བྱས་ཀྱང་ ॥

རང་གི་མི་ཏུ་འགྲོ་བ་མེད་ ॥

ཆུ་ནི་རི་ལྷོར་སྒྲིལ་གྱུར་ཀྱང་ ॥

མི་ཏུ་འབར་བ་མི་སྲིད་དོ་ ॥

༢༤། ལྷ་མཚན་བདགས་ནས་ཁྲོ་བ་ནི་ ॥

ཆུང་ཟད་རིགས་ཤིང་སེལ་བའང་ཤེས་ ॥

ལྷ་མེད་པར་ནི་གང་ཁྲོ་བ་ ॥

དེ་ཡི་སེལ་ཐབས་སྤྲུལ་ཡིས་ཤེས་ ॥

༢༥། དགྲ་བོ་འི་ལྷས་པ་མ་བདགས་པར་ ॥

ཉམས་ཆུང་ན་ཡང་བརྟུས་མི་བྱ་ ॥ ཞེས་སོ་ ॥

WORDS OF THE SAME PRONUNCIATION
BUT DIFFERENT IN SPELLING AND
MEANING.

ཀ་བ་ pillar.

དཀར་ difficult.

བཀའ་ command.

ཀོ་བ་ leather.

ཀོ་བ་ to dig.

བཀང་ filled.

ཀང་པ་ foot.

དཀོན་པ་ rare.

སྒྲིན་པ་ to dress, put on.

བྱ་ bright.

སྐ་ hair of head.

ཁྲེ་ naga, snake.

ཁྲེ་ song.

ཁྲེ་བ་ to entice.

ཁྲེ་ river.

ཁྲེ་ wind, air.

ཁྲེ་བ་ to steal.

སྐྱ་ body ; image.

སྐམ་པ་ share.

བཀམ་པ་ spun ; laden, hang.

བསྐམ་པ་ time ; a - long
period.

དགའ་ glad.

འགའ་ some, few.

སྐ་ saddle.

དྲ་ enemy.

སྐ་ sound, voice.

འདྲ་ like, same.

མགོ་ head.

འགོ་ beginning.

མྱ་ door.

ཁྱ་ knife.

ཁྱ་ to ask ; smelling.

ཁྱང་པ་ clever.

ཁྱང་ near, before.

ལྷོ་ lungs ; girth.

ལྷོ་ intellect.

དངུལ་ silver, money.

རྩལ་ནག་ n. sweat.

མངའ་(བ་) to possess.

རྩ་ drum.

ལྔ་ five.

ལྔ་ early, morning.

མངགས་(བ་) to send message.

ལྷགས་ *mantra*, charm,
incantation.

བཤྲགས་ praised.

རྩ་ the skin disease.

ལྷོ་ plant, grass, herb.

མཇལ་བ་ to visit.

འཇལ་བ་ to pay, repay.

ལྷ་ h. for ལྷ་བ་ ear.

བརྒྱན་ reflected image, or
returned sound.

རྩང་(བ་) old.

ལྷོ་ heart, mind.

གཏོར་བ་ to scatter, sprinkle.

ལྷོ་བ་ to lose, to destroy.

རྩ་ horse.

ལྷ་རེས་ axe.

རྩག་པ་ permanent, always.

ལྷག་ tiger.

རྩགས་པ་ hungry.

རྩགས་པ་ to understand ;
understanding.

མཐུ་ power, capability.

འཐུ་བ་ to pick up, collect.

གཏུག་པ་ evil, cruel.

བཏུག་པ་ incense.

འཏུག་པ་ to sit ; to exist.

བདའ་བ་ to drive.

བརྩ་ sign, note.

མདའ་ arrow.

བདུད་ devil, giant.

མདུད་པ་ a knot.

འདུད་(བ་) to bow down,
to respect, nod.

བདུན seven.

མཐུན front, before.

འདུན་པ་ desire, wish.

བདེ་བ་ happy.

ཕྱི་ group, section.

ན་(བ་) ear.

སྒྲ་ nose.

དམའ་(བ་) low.

མ་ wound.

སྒྲ་བ་ to say, speak.

ཚོན་ painting colour.

མཚོན་(ཚ་) weapon.

མཚོ་ lake, pond ; sea.

འཚོ་བ་ alive.